

ГЛАС

ЛИСТ РЕПУБЛИЧКОГ
ФОНДА ЗА ПЕНЗИЈСКО
И ИНВАЛИДСКО
ОСИГУРАЊЕ

ОСИГУРАНИКА

ТЕМА БРОЈА: Корисницима пензија и привремених
накнада у децембру исплаћена једнократна новчана
помоћ од 5.000 динара, а од јануара 2021. пензије
ће бити више за још 5,9 процената

КОНТАКТ ЦЕНТАР

Радним данима
8-15h

0700/017-017

по цени локалног позива

011/3060-680

за позиве са мобилног
телефона и из иностранства

СТАЛНА БРИГА ЗА ПЕНЗИОНЕРЕ

Срећни новогодишњи и божићни празници

**ИЗДАВАЧ: Републички
фонд за пензијско
и инвалидско осигурање**

ДИРЕКТОР:

Драгана Калиновић

РЕДАКЦИЈА:

Милена Јовановић
Париска бр. 9,
11000 Београд,
011/2030-742
e-mail: glasosiguranika@pio.rs

СЕКРЕТАРИЈАТ:

011/2030-743
факс: 2638-201

**РЕДАКЦИЈА
ЗА ВОЈВОДИНУ:**

Мирослав Мектеровић
Житни трг бр. 3,
21000 Нови Сад
021/487-7754,
021/487-7789,
факс: 021/6624-359,
e-mail:
miroslav.mekterovic@pio.rs

ШТАМПА:

Штампарија
ЈП „Службени гласник“
Београд

ОГЛАШАВАЊЕ:

011/2030-743

Рукописи и фотографије
се не враћају.

Електронско издање:

www.pio.rs/glasosiguranika

Добро дошла, нова годино!

Иако се већина људи у 2020. години вероватно осећала као да се из непознатих разлога нашла усред снимања некаквог филма о необичном вирусу који је захватио целу планету, чија радња има и трагичних и комичних сегмената, а некад изгледа и апокалиптично, и сви једва чекају да редитељ напокон викне „рез“, не може се рећи да је година била баш потпуна пропаст. Јер, иако у другачијим околностима, и током 2020. дешавале су се лепе ствари – неки ђаци су постали матуранти, неки студенти су дипломирали, неки момци су испросили своје

јати, као неком црнотуморном вицу, знајући шта нам је пандемија корона вируса свима приредила и како је саботирала остварење многих планова и испуњење многих наших жеља, оних везаних за здравље на првом месту, а потом и осталих.

Али ако бисмо се опет изместили у ону оптимистичку тачку гледишта, постоји велика вероватноћа да ће нам се све жеље у предстојећој новогодишњој ноћи овог пута слити у једну – да се живот врати на старо: да опет имамо све оно сасвим уобичајено и подразумевано, што

девојке, неке везе су крунисане браком, неко је након деценија преданог рада дочекао заслужену пензију, на свет је дошло пуно нових малих људи, неко је баш у 2020. направио своје прве кораке... Заправо, гледано из перспективе „полупуне чаше“, многимима ће важни догађаји и неке од најлепших успомена бити везани баш за ову годину.

У новогодишњој ноћи сви имамо неке жеље, које желимо и себи и другима. Иако би се могло рећи да је у питању само промена датума, само нови лист на календару, ипак има нешто више у тој новој години, у тих нових 12 месеци који стоје пред нама, у осећају да нам се пружају нове шансе да нешто урадимо другачије и боље, да постигнемо неки нови успех, поправимо неки однос, да учинимо нешто више за себе.

Осврћући се на наше жеље од пре годину дана, можда бисмо им се могли и горко насме-

смо можда узимали здраво за готово; да будемо здрави, окружени породицом и пријатељима; да грлимо и љубимо драге људе до миле воље, без страха да ћемо тако можда угрозити нечије здравље или живот; да се без дистанце и ограничења дружимо и окупљамо са школским другарицама, колегама на послу, комшијама; да слободно шетам и крећемо се куда год желимо и упијамо чаробне боје пролећа и јесени; да нестану ове невидљиве баријере међу људима... Пошто ће и ова епидемија сасвим сигурно у неком моменту проћи, тако је можда и први пут извесно да ће нам се и све ове новогодишње жеље остварити.

И зато, хајде да подигнемо ову допола пуну чашу и наздравимо наредној години, уз жеље да сачувамо здравље, да издржимо још мало и да онда надокнадимо бар део онога што нам је недостајало у старој... Живели!

В. Кадиф

ИНТЕРВЈУ СА ДРАГАНОМ КАЛИНОВИЋ, ДИРЕКТОРКОМ РФ ПИО

Стална брига за пензионере

Драгана Калиновић

Крајем године по обичају сумирамо и анализирамо оно што је урађено у протеклих дванаест месеци. То је и повод да у последњем овогодишњем броју листа на ту тему разговарамо са директорком Фонда ПИО, Драганом Калиновић.

Да кренемо од актуелних дешавања – пре десетак дана пензионерима је исплаћена једнократна помоћ, друга у овој години. Почетком ванредног стања прешло се и на исплату пензија из једног дела. Како се Фонд прилагодио тим новим задацима?

– Фонд ПИО је, на основу Закључка Владе Републике Србије, исплатио у децембру једнократну новчану помоћ у износу од 5.000 динара свим корисницима пензија,

корисницима привремених накнада и инвалидној деци – корисницима привремене накнаде код Фонда. То је друга помоћ ове године, а прва, од 4.000 динара, исплаћена је у априлу заједно са целом пензијом за март. Могу да кажем да је захваљујући свим мерама Владе у претходном периоду, које су омогућиле економску стабилност и фискалну дисциплину, било могуће да се, без нарушавања одрживости система и у складу са законом, пензионерима два пута помогне на овај начин, као и да се пређе на целовиту исплату пензија и за категорију запослених, који чине 84,36 одсто укупног броја корисника. Већина пензионера је задовољна овим начином исплате који је

свакако рационалнији, ефикаснији и ефективнији.

Такође, захваљујући успостављеној фискалној дисциплини, обезбеђен је и стални раст висине

Пријем захтева за остваривање права на пензију и поступање по тим захтевима је увек, па и у периоду трајања ванредног стања и ванредне ситуације, посао апсолутног приоритета

пензија кроз редовна усклађивања. Да подсетим да су у јануару ове године пензије повећане за 5,4 одсто, а од јануара 2021. ће, у складу са швајцарском формулом, бити више за још 5,9 процената, што је још један показатељ да је Србија и током пандемије сачувала економску стабилност. До сада је укупно повећање у последњих 10 година за све оне који примају пензију до 35.840 динара, односно који уз чек добијају и новчани износ као увећање, и до 37,5 процената. То је доказ да се континуирано, на одржив начин, унапређује раст стандарда пензионера.

Протекла година је била необична и пуна изазова за све, и многе навике и

практике су морале бити промењене. Дали се Фонд, као институција која се у раду ослања на непосредан контакт са странкама, снашао у тим промењеним условима?

– Фонд ПИО је, пратећи насталу епидемиолошку ситуацију изазвану вирусом ковид 19, као и званичне препоруке Владе Републике Србије, благовремено предузимао превентивне мере како би се спречило ширење заразе и смањио ризик за грађане и запослене у Фонду. Имајући у виду да је мерама Владе Србије средином марта ове године обустављен непосредни пријем странака у службеним просторијама, нису радили ни шалтери Фонда, али је грађанима омогуће-

ИСПЛАТА ПОМОЋИ

Корисницима исплаћена једнократна помоћ од 5.000 динара

На основу Закључка Владе Републике Србије, 17. децембра 2020. године почела је исплата једнократне новчане помоћи у износу од 5.000 динара корисницима старосне, инвалидске и породичне пензије, корисницима привремене накнаде – инвалидима рада друге и треће категорије

инвалидности, односно преостале радне способности, и инвалидној деци корисницима права на привремену накнаду, који су остварили право закључно са 9. децембром 2020. године.

Корисницима из ових категорија којима решења о признавању права буду донета након

9. децембра 2020. године, исплата новчане помоћи биће извршена једнократно, након успостављања исплате права.

Исплата је извршена у укупном износу од 8,59 милијарди динара за 1.717.826 корисника.

Средства за исплату једнократне помоћи обезбеђена су изменама и допунама Финан-

сијског плана Републичког фонда ПИО за 2020. годину и Финансијским планом Републичког фонда ПИО за 2021. годину, а средства обухватају исплату новчане помоћи и трошкове Фонда за исплату на кућну адресу који обухватају и трошкове поштарине.

В. К.

но да захтеве за остваривање права из ПИО, као и за добијање потврда и уверења која су у надлежности Фонда, и пратећу документацију шаљу поштом или електронски. Активирани су напреднија технолошка решења и успостављен је веб-портал, који омогућују

грађанима да све захтеве за остваривање и коришћење права из пензијског и инвалидског осигурања и документацију подносе Фонду електронским путем.

Да ли је ванредна ситуација утицала на ажурност у доношењу решења за пензију?

– Пријем захтева за остваривање права на пензију и поступање по тим захтевима је увек, па и у периоду трајања ванредног стања и ванредне ситуације, посао апсолутног приоритета. Чињеница је да нам околности које је пандемија донела нису погодиле увек али смо, као што сам навела, нашли начин да комплетан рад са странкама преведемо на електронску платформу, чиме је здравствени ризик сведен на минимум а није дошло до великог застоја у доношењу решења о праву. У периоду ванредног стања имали смо смањен број захтева, по којима су решења промптно доношена, али је било времена да се заврше и раније започети поступци. Решевање првих захтева је приоритет у свим филијалама Фонда, да би се омогућило да што већи број људи што пре оствари своја права и почне да их користи. Од 1. јануара до краја новембра 2020. у Фонду је примљено око 252.000 захтева за остваривање права на пензију и новчане накнаде од којих је око 90 одсто решено у законском року.

Фонд је ове године успео да реализује и ресертификацију система менаџмента квалитетом и безбедношћу информација за ISO 9001:2015 и ISO/IEC 27001:2013. Да ли је све било према очекивању?

– У Фонду ПИО је, током јула, успешно

реализована ресертификација система менаџмента квалитетом и безбедношћу информација за ISO 9001:2015 и за ISO/IEC 27001:2013, а провере је вршило Сертификационо тело – SGS, једна од водећих светских компанија за контролисање, верификацију, испитивање и сертификацију, у сарадњи са нашим Оперативном тимом. Валидност оба сертификата које Фонд поседује од 2014. продужена је до 2023. године. Драго ми је што могу да кажем да у организационим јединицама које су у овогодишњој ресертификационој провери биле репрезенти Фонда није уочена неусаглашеност, а дате су поједине препоруке

Узлазни тренд се наставља у 2021. години

Које су основне карактеристике Финансијског плана Фонда за 2021. и какав је однос на остварено у 2020. години?

– Финансијским планом Фонда за 2021. годину обезбеђена су средства у износу од 708,8 милијарди динара за редовну исплату пензија и новчаних накнада, које ће се од 1. јануара повећати за 5,9 процената. Осим редовне исплате увећаних пензија, у 2021. наставља се са исплатом, такође усклађеног, новчаног износа као увећања уз пензију. Сви корисници који примају новчани износ као увећање уз пензију наставиће да га примају и у 2021, као и нови корисници чија пензија од 1. јануара 2021. године износи до 37.954,68 динара. У структури финансирања расхода Фонда, наставља се тренд повећања учешћа прихода од доприноса који су планирани у висини од 568,6 милијарди динара, односно 78,5 одсто, и смањења учешћа трансфера из буџета који су планирани у висини од 153,29 милијарди динара, односно 21,2 одсто. Учешће прихода од доприноса у структури финансирања Фонда враћа се на првобитни узлазни тренд. Средства за сигурну исплату пензија и осталих права из пензијског и инвалидског осигурања су обезбеђена и за наредну годину.

Што се тиче 2020. године, првобитним Финансијским планом Фонда за 2020. планирани су приходи од доприноса у висини од 527,7 милијарди динара, са учешћем у укупним приходима Фонда од 75,7 процената. У првом кварталу 2020. године остварени приходи од доприноса били су виши за 9,35 одсто у односу на исти период претходне године и поред смањења стопе доприноса са 26 на 25,5 процената. У другом кварталу, односно у периоду ванредног стања, остварени приходи мањи су за 22,81 одсто, да би се од јула евидентирало повећање у наплати доприноса. У октобру и новембру опоравља се наплата доприноса и виша је за 9,7 одсто у односу на исти период претходне године. Приходи од доприноса у децембру остварују се у складу са планираним. Трансфери из буџета су, првобитним Финансијским планом Фонда за 2020. годину, планирани у висини од 157,3 милијарде динара, са учешћем од 22,6 процената, али како су у условима пандемије остварени нижи приходи од доприноса, учешће трансфера из буџета по ребалансу планирано је у висини од 30,6 одсто.

Финансијским планом Фонда за 2021. обезбеђена су средства у износу од 708,8 милијарди динара за редовну исплату пензија и новчаних накнада, које ће се од 1. јануара повећати за 5,9 процената

како би се системи управљања квалитетом и безбедношћу информација још више унапредили. У том смислу желим да нагласим да Фонд прати захтеве савременог пословања и континуирано унапређује систем рада за бољи квалитет услуга грађанима у потпуности уважавајући њихове потребе.

Истовремено, користим прилику да у своје име и у име запослених у Фонду свима честитам предстојеће новогодишње и божићне празнике.

Глас осигураника

Активна борба против вируса

Вакцинација корисника домова за старе против корона вируса почела је 24. децембра 2020. у Геронтолошком центру Београд. Истог дана прве дозе вакцине стигле су и у Геронтолошки центар у Новом Саду.

Према речима в. д. директора Установе Геронтолошки центар Београд, др Срђана Димитријевића, биће вакцинисано 105 корисника те установе и 45 корисника приватних домова за старе у Београду.

– Сви они су старији од 65 година и нису преležали корону, а медицински тимови пре вакцинације утврђују њихово стање – рекао је Димитријевић.

Министарка за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, Дарија Кисић Тепавчевић, објаснила је да су потребне

две дозе вакцине и да се сматра да је имунитет стечен седам дана након друге дозе. Она је најавила да ће након 28 дана од примања прве дозе бити организоване посете за старе у геронтолошким центрима.

– Данас почиње вакцинација за најугроженије, то јест најстарије суграђане у домовима за старе. Вакцина је бесплатна и добровољна. Имамо велику заинтересованост старијих, који нам тиме показују како треба да се понашамо и веома сам поносна на њих – истакла је министарка Кисић Тепавчевић на дан почетка вакцинације.

Према њеним речима, првог дана је било планирано да вакцину прими 150 корисника геронтолошких центара у Београду и 100 у Новом Саду, а направљени су детаљни планови и за све наредне дане.

Министарка је навела да су у план вакцинације у Београду укључени и приватни домови за старе, а критеријум за вакцину јесте да су корисници геронтолошког центра старији од 65 година.

– До сада смо имали пасивну борбу против ковида 19, где смо се склањали од вируса, од данас имамо активну борбу – рекла је она нагласивши да је то велики дан за Србију и да је поносна на чињеницу да је наша земља међу првима које су набавиле вакцину.

Наредних дана вакцинација против корона вируса је, према плану, спроведена и у геронтолошким центрима у Нишу, Крагујевцу, Вршцу, Кањижи, Новом Пазару.

Г. О.

МИНИСТАРКА ДАРИЈА КИСИЋ ТЕПАВЧЕВИЋ НАЈАВИЛА СТРАТЕГИЈУ ЗАПОШЉАВАЊА

Незапосленост испод десет одсто

Влада Републике Србије је од почетка пандемије ковид 19 била фокусирана на очување стабилности привредног и економског система, а сви досадашњи параметри показали су да се наша држава много боље суочила са изазовима него богатије земље, изјавила је министарка за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, проф. др Дарија Кисић Тепавчевић, на обележавању 99 година постојања Националне службе за запошљавање.

– Што се политике запошљавања тиче, остварен је циљ да у овој години стопа незапослености буде испод 10 одсто, што је изузетно велики успех – рекла је Кисић Тепавчевић и додала да изазови које је са собом донела епидемија ковид 19 одавно нису само здравственог карактера, већ имају и социјални и економски карактер.

Министарка за рад је истакла да се очекује да до краја јануара 2021. године буде усвојена Стратегија запошља-

Дарија Кисић Тепавчевић, министарка за рад, запошљавање, борачка и социјална питања

вања за период 2021–2026. година, те да је главни циљ тог стратешког документа омогућавање континуираног раста запослености.

Када је у питању Стратегија запошљавања, навела је Кисић Тепавчевић, посебна пажња ће

бити усмерена на категорије теже запошљивих особа, међу којима су млади, особе са инвалидитетом, корисници новчане социјалне помоћи, Роми...

Министарка за рад раније је говорила о томе да је положај младих на тржишту рада непо-

вољнији у односу на општу популацију и да је код њих већа стопа незапослености. Због тога су Министарство за рад и Влада Србије у 2020. покренули нови програм за младе „Моја прва плата“ и у ту сврху је издвојено две милијарде динара.

– То омогућава укључивање 10.000 младих људи без радног искуства у овај програм који ће пружити стицање почетних практичних знања и искустава. Тренутно је у току закључивање уго-

вора са послодавцима из приватног сектора где ће бити ангажовано више од 7.000 младих. Остали ће бити укључени у јавни сектор, а првенство ће имати здравствене и социјалне установе и посло-

давци из девестираних општина – навела је министарка.

Она је истакла да су антикризне мере Владе Србије зауставиле масовно отпуштање јер је држава помогла исплате зарада

за више од милион запослених и нагласила да Влада активно ради на унапређењу положаја грађана и на стварању што бољих услова за живот и рад.

Г. О.

МИНИСТАРКА ЗА РАД ПОСЕТИЛА ОРГАНИЗАЦИЈУ САВЕЗА СЛЕПИХ СРБИЈЕ У ПАНЧЕВУ

Промовисати права и могућности ОСИ

Поводом 3. децембра – Међународног дана особа са инвалидитетом, министарка за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, проф. др Дарија Кисић Тепавчевић, посетила је Међуопштинску организацију Савеза слепих Србије – Панчево, чије су просторије обновљене уз подршку Министарства и града Панчева. Са министарком су Међуопштинску организацију Савеза слепих Србије у Панчеву обишли и помоћница министра у Сектору за заштиту особа са инвалидитетом, Биљана Барошевић, градоначелник Панчева, Александар Стевановић, председник Националне организације особа са инвалидитетом Србије (НООИС), Милан Стошић, и извршна директорка ове организације Иванка Јовановић.

Министарка Кисић Тепавчевић честитала је особама са инвалидитетом њихов дан и навела да је обележавање 3. децембра од изузетног значаја за друштво у целини. Она је истакла да сваког дана сви треба да се боре за једнака права свих грађана и живот без баријера.

– Овај дан је дан када имамо прилику да промовишемо права и могућности особа са инвалидитетом. То треба да радимо сваког дана у години, да се боримо и истичемо да сви имамо једнака права и могућности. Ми смо пре свега ваши пријатељи, а онда и активни сарадници и партнери. У претходном периоду смо показали како заједно, конкретним активностима, можемо да учествујемо у стварању модернијег друштва, где сви имају једнака права, али и права на различитост – истакла је Кисић Тепавчевић.

Она је подсетила да је Министарство у сарадњи са НООИС-ом у јануару 2020. године покренуло кампању „Србија без баријера“, што није само слоган, већ је и циљ Министарства.

Министарка Дарија Кисић Тепавчевић је нагласила да ће Министарство наставити да подржава рад организација које окупљају особе са инвалидитетом, с циљем да им омогући остваривање грађанских, социјал-

Министарка Дарија Кисић Тепавчевић и помоћница министра Биљана Барошевић у Панчеву

них и других права, уз поштовање њиховог достојанства.

Подршка ће бити усмерена ка 33 савеза удружења особа са инвалидитетом који окупљају 522 локалне организације у Републици Србији и ка 61 предузећу за професионалну рехабилитацију и запошљавање особа са инвалидитетом.

Министарка Кисић Тепавчевић уручила је Међуопштинској организацији Савеза слепих Србије – Панчево лаптоп за потребе реализације њихових свакодневних активности.

Циљ кампање „Србија без баријера“ јесте да се све појединачне активности које се реализују ради унапређења положаја особа са инвалидитетом, као што су постављање рампи на објектима јавне намене, реконструкције и опремања објеката за особе са инвалидитетом, обележавање значајних датума инвалидског покрета и друге, одвијају под заједничким слоганом и препознатљивим визуелним идентитетом.

Градоначелник Панчева Александар Стевановић захвалио је Министарству за рад на подршци у адаптацији просторија Међу-

општинске организације Савеза слепих Србије, додајући да ће и у наредном периоду реализовати стратешке циљеве ради подршке особама са инвалидитетом.

Милан Стошић и Иванка Јовановић из НООИС су истакли да је упркос епидемији изазваној корона вирусом, током ове године остварена одлична сарадња са Министарством и да су постигнути бројни резултати.

Посебно су издвојили оне који се односе на повећање приступачности и уклањања баријера, али и стварања бољег правног оквира, у смислу доношења нове стратегије за унапређење положаја особа са инвалидитетом за наредне четири године и пратећег акционог плана за имплементацију ове стратегије.

Међународни дан особа са инвалидитетом обележава се од 1992. године, када је Генерална скупштина Уједињених нација усвојила резолуцију којом се све земље позивају на обележавање тог дана, с циљем да се особама са инвалидитетом омогући једнако уживање људских права и равноправно учествовање у друштвеном животу.

Г. О.

НАКНАДНА УПЛАТА ДОПРИНОСА ЗА ПЕНЗИЈСКО И ИНВАЛИДСКО ОСИГУРАЊЕ

Како намирити дуг

Већ смо неколико пута ове стране посвећивали могућностима и методама наплате дуга за доприносе за пензијско и инвалидско осигурање за осигуранике самосталних делатности и пољопривреднике, како у поступку остваривања права на пензију, тако и након остваривања права. Промене уведене 2006. године, од када се почело са обуставом једне трећине месечног износа пензије у циљу наплате доприноса, нарочито су утицале како на остваривање права на пензију, тако и на стандард корисника права којима је исплата вршена уз обуставу. Треба, међутим, узети у обзир да је у периоду пре 2006. године положај осигураника који нису у потпуности намирили своје обавезе према држави у погледу уплате доприноса за ПИО био још неповољнији. Наиме, до тада важећи прописи предвиђали су да се исплата оствареног права може вршити само ако су сви доспели доприноси уплаћени. То значи да пензионери којима је преостало дуг за неки период обављања делатности нису уопште могли да користе пензију док тај дуг не намире. Из тог разлога, иако оптерећење пензије у висини од једне трећине може да делује као велико, промене из 2006. године су заправо знатно побољшале положај пензионера јер је две трећине пензије свакако много повољније него ништа.

Овај пропис примењиван је годинама, а у том периоду уочавани су и његови недостаци. Пензионерима на које се пропис односио свакако је један од највећих проблема представљао редослед наплате дуга, у складу са Законом о пореском поступку и пореској администрацији, који је у појединим периодима приоритет давао намирењу камате, док се износ главног дуга намиривао са нижим приоритетом. Једна трећина месечног износа

пензије која се одбијала често није била довољна да подмири камату, па је овакав начин обрачуна практично значило да би пензионер у вишегодишњем периоду намиривао камату, а на намирење укупног дуга би изузетно дуго чекао. Овакво стање било је очигледно нелогично. Поред овога, уочене су и друге недоследности, попут различитог начина обрачуна у случају када је дуг утврдила Пореска управа, односно када је дуг утврдио Фонд ПИО.

Овакве и разне друге уочене ситуације довеле су до тога да се законски прописи поново измене, па је од 30. септембра 2018. године престала обустава једне трећине месечног износа пензије, односно од тог дана свим пензионерима се исплата права врши сразмерно периодима осигурања за које су уплаћени доприноси за пензијско и инвалидско осигурање. Дакле, од пре нешто више од две године, дуг за доприносе се више не намирује кроз обуставу пензије, већ је намирење дуга препуштено државним институцијама које су за обрачун и наплату дуга и овлашћене. По правилу, то је Пореска управа, док је Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање само у изузетним случајевима надлежан за обрачун и наплату дуга. У случајевима када је својство осигураника утврђено реше-

њем Фонда, попут својства осигураника по основу уговора о спровођењу пензијског и инвалидског осигурања (за самосталне професионалне делатности – музичари, новинари, спортисти, стручни преводиоци и слично), Фонд је надлежан да обрачуна и наплати доприносе за ПИО. У свим овим случајевима стручна служба надлежне организационе јединице Фонда ће проверити у којој мери су доприноси уплаћени и колики је преостали износ дуга. Уколико је обавеза уплате доприноса утврђена у неком ранијем периоду, од дана доспећа рачуна се и законска камата, а уколико се својство осигураника тек утврђује, обавеза уплате доприноса обрачунава се према важећој најнижој основици и законској стопи доприноса, што уз благовремену уплату омогућава намирење доприноса без камате чак и када се уплата односи на неки ранији период осигурања. Како су у 2018. години измењени и прописи у погледу утврђивања престанка осигурања по основу продуженог осигурања, по члану 15 Закона о ПИО (тзв. добровољно осигурање), уколико се утврди да постоји дуг, а од доспелости је протекло више од шест месеци, утврђује се престанак осигурања са даном до кога су плаћени доприноси па практично дуг по доношењу таквог решења више и не постоји.

У случајевима када се у поступку остваривања права на пензију утврди да је износ доприноса требало да утврди Пореска управа, али да такав поступак није благовремено спроведен, Фонд је у обавези да Пореској управи пошаље обавештење о периоду за који је утврђено да је осигураник обављао самосталну делатност, или се бавио пољопривредом, а за који је потребно накнадно обрачунати износ доприноса. Затим се приступа изради привременог решења, односно – подносилац захтева не мора да чека да Пореска управа спроведе поступак и обрачуна дуг пре него што се одлучи о праву на пензију. Од овог правила постоји изузетак, а то је случај када период за који доприноси нису плаћени представља услов за остваривање права. У тим ситуацијама најчешће је неопходно да се подносилац захтева и лично обрати Пореској управи како би се поступак наплате дуга за потребан период осигурања спровео у што краћем року, а затим се и период стажа који је недостајао за пензију утврђује на основу уверења о уплати доприноса које издаје Пореска управа. Наплата доприноса врши се на најнижу основицу која је важећа у време обрачуна и наплате, а у уверењу се исказује одговарајућа најнижа основица која је важила у периоду у коме је стаж завршен.

Уколико је о праву на пензију одлучено привременим решењем, јер неки период обављања делатности због дуга није урачунат у укупан стаж осигурања, а осигураник у каснијем периоду намири допринос који дугује и достави одговарајуће уверење – доказ о уплати доприноса, доноси се решење којим се привремено решење замењује и месечни износ пензије утврђује уз урачунавање и периода стажа за који су доприноси накнадно плаћени.

М. Мирић

Сврљиг: проширење вртића

У предшколској установи Полетарац у Сврљигу завршене су три нове радне собе са припадајућим просторијама и тиме су створени услови за боравак још 50 малишана који подуже чекају место у вртићу. За доградњу вртића (380 квадратних метара) општина Сврљиг је уложила 23 милиона динара, а у опремање објекта и набавку намештаја још 1,6 милиона динара. Потписан је и уговор о донацији са Фондацијом „Новак Ђоковић“ и средства ће бити усмерена за набавку играчака и дидактичких материјала за децу.

Ова установа реализује и пројекат „Снажни од почетка – дајмо им крила“ који је намењен пре свега родитељима деце узраста од две до шест година која не похађају вртић. Програм се реализује на даљину (онлајн), у сарадњи са Центром за интерактивну педагогију из Београда, уз подршку Светске банке и Фондације за отворено друштво и трајаће два месеца, каже Дејан Милетић, директор ПУ „Полетарац“ у Сврљигу.

Лебане: помоћ породиљама

Једнократну новчану помоћ у износу од по 20.000 динара добило је 39 породиља из општине Лебане које су потомство стекле у последњем кварталу одлазеће, 2020. године

Од почетка 2020. године па до дана последње исплате, из буџета општине Лебане у ове сврхе исплаћено је 3.280.000 динара за око 150 мајки које су су се породиле ове године.

У општини Лебане са задовољством истичу да ће и у наступајућој години помагати породиље, са жељом да се повећа наталитет и побољша квалитет живота најмлађих у овој вароши.

Конак кнегиње Љубице: изложено Београдско четворојеванђеље

Од 29. децембра 2020. посетиоци Конака кнегиње Љубице имају прилику да виде прву књигу штампану у Београду „Београдско четворојеванђеље“. Књигу излаже Музеј града Београда и моћи ће да се погледа до 25. јануара следеће године.

„Београдско четворојеванђеље“ је штампано у првој световној штампарији у Србији, на папиру, у фолио формату, крупним ћириличним словима и на српскословенском књижевном језику. Укоричено је у кожни повез с металним копчама а корице су урађене у златотиску.

Ово дело, за које историчар и кустос Владимир Томић истиче да је најзначајнија богослужбена књига, говори о животу, учењу и делима Исуса Христа, као и о његовом страдању и васкрсењу.

Књига је игром случаја посвећена Сулејману II Величанственом јер се у време када је штампана, средином 16. века, Београд већ више од три деценије налазио у саставу Османског царства.

Први век гимназије у Аранђеловцу

У ово време, пре сто година, указом краља Александра Карађорђевића, почела је са радом Гимназија у Аранђеловцу. Била је међу првим гимназијама у Србији, а и данас је једна од најцењенијих. Школовање је почело 260 ученика, а настава се одвијала у згради данашњег Старог суда, али су велики добротвори Благоје и његова супруга Стана Јовановић изградиле велелепну зграду у којој се школа и данас налази. После Другог светског рата, Гимназија је понела име професора и књижевника Милоша Савковића, кога су Немци убили 1943. у борби са партизанима.

Кроз Гимназију је за протекли век прошло више од 15.000 ђака и увек је велико интересовање за упис, каже директор Живорад Игрутиновић.

Ову школу су похађале многе познате личности као што је првак опере Живан Сарамандић, књижевник Данко Поповић, етнолог Миле Недељковић, глумци Мира Ступица, Марко Тодоровић, Даница Максимовић, Тања Бошковић, академици др Зоран Поповић, др Владица Цветковић, професори Универзитета у Београду др Бора Кузмановић, др Добривоје Михаиловић, др Добривоје Радовановић...

Селидба Музеја Николе Тесле

Влада Србије је донела одлуку да Музеј Николе Тесле буде пресељен из Крунске 51 у зграду Термоелектране „Снага и светлост“, која ће бити преуређена у музеј славног научника.

„Ова изузетно значајна установа културе, која чува највећу збирку докумената о животу и раду Николе Тесле, на овај начин добиће адекватан простор како би наставила са промовисањем лика и дела једног од највећих умова 20. века“, наводи се у саопштењу Министарства културе и информисања.

Објекат Термоелектране „Снага и светлост“ налази се на Дорћолу, на самој обали Дунава, и 2013. године је проглашен за споменик културе.

Просечна зарада за октобар

Просечна бруто зарада обрачуната за октобар 2020. године износила је 83.106 динара, док је просечна зарада без пореза и доприноса (нето) износила 60.109 динара.

Раст бруто зарада у периоду јануар-октобар 2020. године, у односу на исти период прошле године, износио је 9,5 одсто номинално, односно 7,8 одсто реално. Истовремено, нето зараде су порасле за 9,4 процента номинално и за 7,7 одсто реално.

У поређењу са истим месецом претходне године, просечне бруто и нето зараде за октобар 2020. године номинално су више за 9,2, а реално за 7,3 одсто.

Медијална нето зарада за октобар 2020. износила је 46.382 динара, што значи да је 50 одсто запослених остварило зараду до наведеног износа.

Додељена „Велика награда Иво Андрић”

„Велика награда Иво Андрић” Андрићевог института за најбољу књигу објављену у Србији или Републици Српској у 2020. години припала је Петеру Хандкеу за роман „Други мач, мајска повест”, док је награда за животно дело припала песнику и књижевнику Миловану Данојлићу.

Одлуку је донео жири у саставу академик Јован Делић, књижевник Мухарем Баздуљ и књижевни критичар Желидраг Никчевић.

Награда се обично додељује око Светог Саве у Андрићграду, међутим, услед тренутне епидемиолошке ситуације време и место доделе остају неизвесни.

Ниш: повећана запосленост

Списак незапослених на евиденцији НСЗ у Нишу се смањује. То је најбољи показатељ опоравка привреде после дужег периода, рекла је градоначелница Драгана Сотировски и нагласила да је опоравак започет захваљујући помоћи државе и отварањем седам нових фабрика.

Позитиван тренд се наставља. Реалне шансе за запошљавање све већег броја, пре свега млађих људи, постоје, јер ће Ниш већ на пролеће добити још једну велику фабрику кинеског инвеститора која ће запослити хиљаду радника.

Градоначелница Ниша је најавила да држава за наредну годину планира неколико великих инфраструктурних пројеката од којих ће неки обрадовати и Нишлије. Градиће се и аквапарк у Нишкој бањи, и то је највећа градска инвестиција која има за циљ да се бањи врати ранији сјај, а то је и шанса за развој читавог краја и отварање нових радних места.

Медвеђа: помоћ интерно расељеним породицама

Четрнаест интерно расељених породица, које су се пријавиле на конкурс, добиле су помоћ општине Медвеђа. Средства намењена за економско оснаживање кроз доходне активности (за прибављање мањих пољопривредних машина, опреме или основног стада за започињање пољопривредне делатности, алата и опреме за обављање занатских услуга и друге активности) добило је седам породица које су расељене на територији општине Медвеђа. За те намене издвојено је 1.262.796 динара, а преосталих седам породица остварило је право помоћи за набавку грађевинског материјала за завршетак или адаптацију стамбеног објекта у укупном износу од 3.479.060 динара.

Према речима председника општине Медвеђа, Небојше Арсића, средства су обезбеђена преко Комесаријата за избегла и расељена лица, а држава преко локалних самоуправа помаже колико може и тако ће бити настављено и у 2021.

Погребни трошкови у 2021 – 44.107 динара

Републички фонд за пензијско и инвалидско осигурање обавештава грађане да ће накнада погребних трошкова у 2021. години износити 44.107 динара за све категорије корисника пензија. Ова накнада се исплаћује лицима која су снасила трошкове сахране преминулих корисника пензије.

У 2020. години накнада за погребне трошкове износила је 41.650 динара.

Посађено 500 садница храста

Чланови Друштва за заштиту и проучавање птица Србије, у оквиру акције „Сад за будућност”, посадили су 500 садница храста лужњака широм Србије.

Садило се протеклих дана на 11 локација у Војводини, седам у централној и источној Србији и пет у Београдском округу и Шумадији.

Учесници акције су за садњу бирали ободне ливаде и шумарака, приватне поседе ван града, али су и четири школска дворишта у Крушевцу, Крагујевцу, Чачку и Сремској Митровици постала богастија за ново дрвеће.

Сађене су саднице храста лужњака, дугоживућег листопадног дрвета. Хрст лужњак се на овим просторима сврстава у митско дрвеће које је било поштовано од давнина, а стари храстови су дом за стотине врста инсеката, птица и сисара.

Циљ акције „Сад за будућност”, како кажу у Друштву, јесте да се пошаље порука да без активног рада на очувању дрвећа и шума нема ни рада на очувању станишта угрожених врста и ублажавања негативних ефеката климатских промена.

ПОМОЋ У КУЋИ ЗА КВАЛИТЕТНИЈУ СВАКОДНЕВИЦУ

Лакше уз геронтодомаћице

Многи старији грађани се због болести или инвалидитета нађу у ситуацији да не могу да задовоље свакодневне личне потребе. Због тога је потражња за услугом помоћи у кући све израженија јер ова помоћ омогућава да се одржи квалитет живота и да сваки појединац остане што дуже тамо где му је најудобније – у сопственом дому.

Наду и помоћ за нормалан живот пружају геронтодомаћице. Некима су оне и једина породица. Пружити чашу воде ономе ко је везан за кревет или донети намирнице и спремити оброк не изгледа као много, али старији који живе сами знају да је ова помоћ непроцењива.

Подношење захтева

Приликом подношења захтева за геронтодомаћицу потребно је да се доставе следећа документа: **фотокопија извода из матичне књиге рођених или извода из матичне књиге венчаних; фотокопија чека од пензије; фотокопија лекарског налаза; фотокопија извода из матичне књиге умрлих за брачног друга – ако постоји; фотокопија пресуде о разводу – ако постоји; фотокопија уговора о доживотном издржавању, као и уверење о држављанству.**

Такву врсту подршке, услуге помоћи у кући – геронтодомаћице, код нас обезбеђује најчешће локална самоуправа. Те услуге се могу финансирати наменским трансферима из буџета, намењеним развоју постојећих и успостављању нових услуга социјалне заштите у свим локалним самоуправама које су испод републичког просека развијености, а често и саме општине или чак удружења пројектима помоћи у кући конкуришу за средства Европске уније или различитих међународних организација.

Треба рећи и да пружаоци услуга социјалне заштите на локалном нивоу могу бити државни, цивилни и приватни сектор, уз услов да испуњавају законом прописане услове. То је и један од разлога зашто се услуга помоћи у кући на различите начине реализује у општинама у Србији.

Према подацима Секретаријата за социјалну заштиту Градске управе града Београда, на територији главног града тренутно има 538 геронтодомаћица и оне обезбеђују помоћ у кући за око 2.300 корисника.

Помоћ у кући обезбеђује се у трајању до два сата дневно по кориснику, три или пет дана у седмици, осим суботом и недељом.

Пет дана у недељи помоћ добијају непокретне особе и корисници права на додатак за помоћ и негу другог лица. Уколико ову услугу користе две или више особа које живе у заједничком домаћинству, онда се геронтодомаћице код њих могу да задрже до три сата. Помоћ у кући подразумева задовољавање егзистенцијалних потреба – припремање obroка, одржавање одевних предмета, постељине, хигијене стана, загревање просторија, набавку прехранбених намирница и средстава за хигијену, одвођење корисника код лекара и преузимање рецепата, набавку лекова и обављање других послова зависно од потреба корисника.

У Секретаријату за социјалну заштиту града Београда напомињу да је од појаве пандемије изазване коронавирусом услуга геронтодомаћица редукована, али никада није изостала. У време трајања ванредног стања геронтодомаћице су имале дозволу за кретање и обављале су посао уз коришћење заштитне опреме, маске, рукавица и средстава за дезинфекцију, како, наравно, и данас чине. Тамо где је било оболелих, набављале су намирнице и лекове за кориснике и достављале их до улазних врата њихових домаћинстава.

Будући да се пандемија продужила и да и даље траје, са високим степеном пажње и мерама опреза са корисницима се у оквиру услуге помоћи у кући договара о основном начину одржавања хигијене, према приоритетима и неопходним потребама, како би се геронтодомаћице што мање задржавале у њиховим домовима.

Да би неко постао корисник услуге помоћ у кући на територији Београда, потребно је да се обрати центру за социјални рад у општини у којој живи. По признавању права на помоћ у кући, надлежни центар за социјални рад шаље захтев за пружање услуга служби „Помоћ у кући“ Установе Геронтолошки центар Београд која ту услугу организује.

Стручни радник врши пријемну процену корисника у року од 15 дана од дана подношења захтева за коришћење услуге, а процена подразумева непосредни разговор са корисником или законским заступником. Тада се процењује која су очекивања будућег корисника везана за помоћ у кући, подобност корисника за коришћење услуге, какве су способности и приоритетне потребе.

Након завршене пријемне процене, стручно лице, на основу критеријума, евидентира потенцијалног корисника на јединствену евиденциону листу, а затим шаље обавештење кориснику када може да очекује долазак геронтодомаћице.

С друге стране, да би неко постао геронтодомаћица, потребно је да прође обуку у трајању од три месеца. Обука се организује у домовима за старе, геронтолошким центрима и центрима за социјални рад који имају теренску службу, и на крају полазници полажу завршни испит и добијају диплому. Рад геронтодомаћица прате организатори помоћи у кући и они су задужени да праве план и програм услуге, испитују задовољство корисника и да предлажу мере за унапређење услуга.

Јелена Томић

Ментално здравље неформалних неговатеља

Организацији Црвеног крста Србије (ЦКС) и Популационог фонда Уједињених нација (УНФПА), 30. новембра 2020. је одржана онлајн међународна конференција „Ментално здравље неформалних неговатеља“. Конференцији је присуствовало 53 учесника, односно представници различитих агенција – Уједињених нација, HelpAge International, Међународне мреже за превенцију насиља над старијима, Међународне федерације и националних друштава Црвеног крста и Црвеног полумесеца, представници различитих институција у Републици Србији, цивилног друштва, као и ЦКС.

Излагања су на конференцији имали Невена Шовић из УНФПА, проф. др Наташа Милић са Медицинског факултета Универзитета у Београду и Наташа Тодоровић и др Милутин Врачевић из ЦКС, а представљени су резултати истраживања Црвеног крста Србије, спроведеног током јула и августа 2020, у коме је учествовало 798 неформалних неговатеља из 41 општине у Србији. Поред резултата који указују на утицај и ефекат неформалне неге на ментално здравље неформалних неговатеља, посебно током епидемије ковида 19, представљене су и препоруке за планирање и развој јавних политика у

циљу побољшања квалитета живота како неговатеља тако и особа о којима брину.

Старост анкетираних кретала се од 18 до 92 године, а највећи број – 84,9 одсто њих, брине о једној особи, затим 12,6 одсто о две особе, а о три или више особа води бригу 2,6 одсто неформалних неговатеља. Четири месеца је најкраћи временски период неге, а најдужи чак 57 година.

Истраживање показује да је код 11,2 одсто испитаника била заступљена блага депресија, код 8,6 процената умерена депресија, док је седам одсто неформалних неговатеља било у тешкој депресији.

У контексту пандемије, 32 одсто неговатеља је имало највећу потребу за заштитном

опремом, а информације су биле најпотребније код 29,3 одсто њих. Показало се и да 67,3 одсто испитаника сада има већи страх за здравље своје и/или особе коју негује.

Међу препорукама које је изнедрило ово истраживање налази се формално препознавање неформалних неговатеља као партнера у систему услуга дуготрајне неге, потом развијање већег броја формалних услуга система, уз повећање њихове доступности, затим развијање услуга предах, као и омогућавање едукације неформалних неговатеља.

Када је реч о актуелној епидемији, препоруке су доступност јасних и увременењих информација, затим обезбеђивање заштитне опреме и заштитних средстава, омогућавање психолошке прве помоћи и психосоцијалне подршке неформалним неговатељима, као и постојање континуиране обуке за неформалне неговатеље са елементима управљања кризним ситуацијама и техникама самозаштите и заштите.

У пружању дуготрајне неге у свету неформални неговатељи имају централну улогу, а према проценама, између 70 и 95 одсто дуготрајне неге пружају чланови породице, рођаци, пријатељи и комшије.

В. Кадиф

Неформални неговатељи

Најшире прихваћена дефиниција неформалних неговатеља каже да су то особе које пружају сталну бригу и помоћ, без надокнаде, за чланове породице и пријатеље којима је потребна подршка због физичких, когнитивних или менталних здравствених проблема. Неформални неговатељи представљају врло хетерогену и разнолику групу. Они долазе из различитих средина, различитог су образовања, економског статуса и професионалног ангажовања. Међутим, повезује их једна заједничка карактеристика – брига за особу коју негују и жеља да посао бриге и неге буде обављен што квалитетније.

НАРОДНА КУХИЊА У НИШУ

Хиљаду оброка за најугроженије

Свакога дана хиљаду Нишлија користи услуге Народне кухиње. На 12 пунктова у граду дели се бесплатна храна за најугроженије житеље а за већину од њих то је једини топли оброк у току дана и спас да некако преживе. Оброке дели Црвени крст Ниша а храну припрема Градски студентски центар. За ове намене из градске касе је издвојено око 30 милиона динара а уговор о реализацији траје до краја марта идуће године.

Корисници Народне кухиње су, иначе, и корисници новчане социјалне помоћи и налазе се на евиденцији Центра за

социјални рад. У Црвеном крсту кажу да се број корисника Народне кухиње дуже време не мења, константно их је око хиљаду, с тим што током зимских месеци, вероватно због хладног времена, по храну долази педесетак до стотину људи дневно мање.

Да подсетимо, све време од проглашења пандемије па и у ванредном стању Народна кухиња у Нишу је несметано функционисала. Корисницима старијим од 65 година као и непокретнима волонтери су оброке достављали на кућну адресу.

Да се у Нишу води брига о најугроженијима и онима којима је помоћ најпотребнија потврђује и податак да ће организација Црвеног крста и Студентски центар пред празнике корисницима Народне кухиње поделити појачана следовања хране. **Љ.Г.**

СА БОЖИДАРОМ ЦЕКИЋЕМ, ПРЕДСЕДНИКОМ САВЕЗА ИНВАЛИДА РАДА СРБИЈЕ

ОСИ као равноправни грађани

Међународни дан особа са инвалидитетом, који се од 1992. обележава сваког 3. децембра, Уједињене нације су ове године посветиле актуелној теми: „Изградити бољи свет после ковида – инклузиван, приступачан и одржив за све особе“. Водећа овогодишња порука свету гласи: „Нису све инвалидности видљиве“, са фокусом на разумевање инвалидитета који нису одмах очљиви, као што су менталне болести, хронични бол или умор, оштећење вида или слуха итд.

Од почетка обележавања Међународни дан особа са инвалидитетом симболизује акције које би требало предузимати свакодневно како би се створиле заједнице разнолике и прихватљиве за све људе и тај дан, како наводе УН, припада свима који имају неку улогу у идентификовању и решавању дискриминације, маргинализације, искључења и неприступачности са којом се суочавају многи људи који живе са инвалидитетом.

Из разумљивих разлога ове године нису реализоване све уобичајене активности којима се обележава 3. децембар, а о положају особа са инвалидитетом у Србији разговарали смо са Божидаром Цекићем, председником Савеза инвалида рада Србије и

Божидар Цекић

чланом Савета Владе за питања ОСИ.

– Заштита права и здравствена заштита особа са инвалидитетом и сва остала важна питања од интереса за ову категорију грађана не би требало да се спомину само 3. децембра, већ је то стални задатак сваког дана током целе године. Није проблем само у прописима пошто је последњих година донето више законских аката, већ је сада један од задатака организације и да перманентно информисе чланство о свим новинама и правима – каже Божидар Цекић.

Председник СИР Србије наводи да, према проценама, сваки десети становник на свету има неки облик инвалидитета или телесног оштећења, а у нашој земљи се тај број креће око 870.000.

– Однос друштва према особама са инвалидитетом изражава достигнути степен слободе свести, културе, демократије и људскости. Ми само желимо исте могућности за развој као што их имају и остали чланови друштва, за квалитетан живот који ће бити једнак квалитетном животу свих људи – без архитектонских и других физичких баријера, без дискриминације у школовању и запошљавању. Можда звучи као фраза али је истина да се цивилизацијски однос и развој једног друштва огледа у односу према најрањивијим групама, а то су инвалидна лица, међу којима су и инвалиди рада – истиче Цекић.

Јединствена државна политика према овим особама, наводи он, потребна је не само због сложене проблематике, већ и због тога што досадашње иницијативе инвалидских организација у нашој земљи да се побољша положај ОСИ нису увек биле делотворне и остављале су решавање питања за неко будуће време. А то будуће време је управо овде и сада и више не би смело да се одлаже, сматра председник Савеза инвалида рада.

– Са 400.000 чланова, од којих већину чине инвалидски пензионери, мањи број са преосталом радном способношћу, Савез инвалида рада Србије је најброј-

нија друштвено-хуманитарна и инвалидска организација у нашој земљи. У поређењу са другим категоријама становништва, инвалиди рада су у тежем положају – примају у просеку за око 30 одсто ниже пензије у односу на старосне пензионере, многи немају решено стамбено питање јер су отишли у пензију пре краја радног стажа, морају да партиципирају код набавки протеза и других помагала, често морају да купују лекове а сужен је и обим помоћи код плаћања комуналних услуга – истиче Цекић и додаје да је Савез више пута покренуо иницијативу код ресорних министарстава и државних институција за побољшање положаја инвалида рада, те верује да ће проблематика ОСИ бити међу приоритетима, поготово што су, како каже, захтеви оправдани.

– Недавно смо добили нову ресорну министарку, проф. др Дарију Кисић Тепавчевић, и користим ову прилику да јој честитам и пожелим успешан рад и на новој дужности. А ми ћемо се као Савез трудити да помогнемо и успешно реализујемо постављене задатке, иако то у 2020. години, због епидемиолошке ситуације, нисмо успели у потпуности – закључује председник Савеза инвалида рада Србије.

М. Јовановић

ЛЕСКОВАЦ ПОВОДОМ МЕЂУНАРОДНОГ ДАНА ЉУДСКЕ СОЛИДАРНОСТИ

Брига о најрањивијим суграђанима

Међународни дан људске солидарности – 20. децембар прилика је да се мало више говори о бризи о угроженим грађанима. Град Лесковац има дугу традицију на том пољу, па су и издвајања за социјалну заштиту и мере социјалне политике за 2021. годину избалансирани према потребама ове категорије становништва.

За помоћ најсиромашнијим суграђанима у сузбијању последица изазваних пандемијом вируса корона из буџета ће бити издвојено 20 милиона динара и ова одлука градске власти је за сваку похвалу, каже Гордана Стојановић (на слици), одборница у Скупштини града и председница Удружења дистрофичара у Лесковцу.

За новорођену децу у 2021. години буџетом је превиђено 15 милиона динара, ту је и накнада за ђаке прваке, поклони за бебе. Нарочито радује што се Лесковац придру-

жује групи од 18 градова у којима функционише Поносна картица „Три плус“, што значи повлашћенију куповину за породице са троје и више деце.

Подршка особама са инвалидитетом у 2021. години износи 55 милиона динара. У Лесковцу постоји девет удружења која окупљају и заступају интересе ОСИ. Опредељена средства у износу од 31 милион укључују дневне услуге, саветодавно-едукативне програме, смештај и финансирање ових удружења. За социјалне услуге планирано је 24 милиона динара. Ова издвајања олакшавају живот и свакодневно функционисање ових људи, закључује Гордана Стојановић.

Д. Коцић

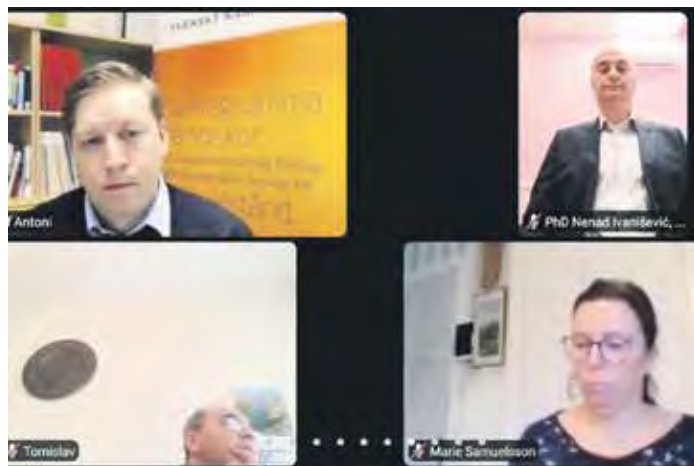
Најважнији заједништво и солидарност

Крајем новембра у Новом Саду организована је конференција посвећена могућностима смањења негативних последица актуелне пандемије на положај привреде и запослених кроз развој социјалног дијалога. На овом онлајн скупу, одржаном у оквиру пројекта који Савез самосталних синдиката Војводине и Синдикат ЛО из Шведске спроводе уз подршку Међународног центра „Олоф Палме“, поред представника два синдиката учествовали су покрајински секретар за привреду и туризам, др Ненад Иванишевић, председник Уније послодаваца Војводине, Владимир Лалошевић, као и социјални партнери из Шведске – Ана Јохансон, председница Комитета за тржиште рада у шведском парламенту, и Рудолф Антони, регионални председник Уније послодаваца трговине шведске трговинске федерације.

Представници социјалних партнера две државе

су изнели своја виђења стања у привреди, као и мера предузетих за њен опоравак и одржање, преваходно појединих грана – предузетништва, услужног сектора, индустрије, туризма и угоститељства.

Покрајински секретар Ненад Иванишевић је истакао да је у току финализација буџетског оквира и осврнуо се на мере подршке ресорима привреде, туризма и запошљавања у оквиру постојећих, али и нових мера

Секретаријата планираних за наредни период.

– Важно је истаћи да у туризму постоји процес, а то је релативна попуњеност капацитета туристичких дестинација у земљи. Тежићемо ка томе да што мање људи изгуби посао, омогућавајући генерисање нових радних места. Такође, своје програме

усперavamo ка запосленима и остваривању њихових права – нагласио је Иванишевић.

Горан Милић, председник СССВ, истакао је да су заједништво и солидарност од највећег значаја, те да сви социјални партнери морају исказати висок ниво одговорности приликом суочавања са проблемима.

– Више него икада би требало да радимо заједно како економија као покретач и извор свега не би стала. Безбедност грађана и опстанак привреде су у фокусу свих социјалних партнера, стога су њихово присуство и размена искустава на оваквим догађајима веома важни – рекао је Милић.

На конференцији је речено да ће социјални партнери настојати да изнађу заједничке мере које имају у виду безбедност и заштиту радника и грађана, опстанак привреде и очување радних места.

М. Мектеровић

Сарадња са УПВ и УГС „Независност“

Покрајински секретар за привреду и туризам, др Ненад Иванишевић, у протеклом периоду састао се са руководством Уније послодаваца Војводине (УПВ) и Уједињених гранских синдиката (УГС) „Независност“.

Током сусрета са представницима УПВ Иванишевић је истакао важност активног учешћа Уније послодаваца у дефинисању кључних чинилаца битних за предузетништво, како би се што боље креирале подстицајне мере намењене области привреде, са посебним акцентом на конкурсе чије се расписивање предвиђа за почетак марта 2021. године.

Са проф. др Зораном Стоиљковићем, председником УГС „Независност“, Иванишевић је разговарао о будућој сарадњи, посебно о ефикаснијем заједничком раду социјалних партнера на територији АП Војводине.

ПРОШИРЕНА ЛИСТА ЗА СУБВЕНЦИЈЕ У ПОЉОПРИВРЕДИ

Средства за још петсто младих пољопривредника

Министарство пољопривреде, шумарства и водопривреде је саопштило да је листа младих пољопривредника који ће добити субвенције од државе проширена тако да уместо 2.500 пољопривредника млађих од 40 година сада право на субвенцију има 3.000 кандидата.

Додатна средства су, како је образложено, обезбеђена захваљујући разумевању Министарства финансија и Владе Србије да је неопходно

улагати у „старт ап“ и у младе на селу.

Како је по конкурсу било и најављено, млади пољопривредници добијају до 1.500.000 динара авансно, а потребно је да средства оправдају у року од 90 дана од момента уплате. Учешће самих пољопривредника износи 25 процената.

Предност на конкурсу су имали млади из средина са лошијим економским статусом. Средства за овај вид под-

стицаја предвиђена су и за 2021. годину али ће се претходно размотрити све сугестије Удружења младих пољопривредника Србије како би расподела средстава била што ефикаснија и праведнија.

Када је реч о додељеном новцу, за предвиђених максималних милион и по динара може се купити опрема попут сејалица, тањирача, дрљача, фреза и друга пољопривредна механизација, а може се

уложити и у садни материјал за подизање засада воћа или у сточни фонд.

Додатних 500 младих пољопривредника новац могу да очекују на својим рачунима за два месеца, док сви остали могу у наредним данима очекивати уплату на рачун.

На овај начин је Министарство пољопривреде желело да укаже на потребу побољшања економског положаја младих и жена на селу.

Г. О.

ЛИТЕРАРНИ КОНКУРС ПОКРЕТА ТРЕЋЕГ ДОБА СРБИЈЕ

Лепота различитости књижевног изражавања

Крајем децембра завршен је Литерарни конкурс који је Покрет трећег доба Србије организовао у оквиру XIII Олимпијаде спорта, здравља и културе трећег доба. Четврту годину заредом бирали су најбољи радови у категорији романа, песама, есеја, путописа, афоризама и другог. На конкурс су пристигла 284 књижевна рада од укупно 79 аутора. Петочлани жири који чине председник, књижевник Видак Масловарић, и чланови Петар Марш, Александар Аврамовић, др Светолик Милекић и Марина Стојадино-

вић, изабрао је десет најбољих радова који ће учествовати на XIV Олимпијади следеће

ве на престижној трибини коју организује Удружење књижевника Србије.

године у Ваљеву у организацији тамошњег Покрета трећег доба, а аутори ће бити у прилици и да своје радове предста-

Овогодишњих десет најбољих аутора су Мирјана Трнавац, Живомир Мића Стевановић, Милеса Илић, Љубица Жикић, Бранислав Турински, Рада Пауновић, Радмила Тришевић, Бора Видојковић, Драгољуб Јанолић и Љиљана Б. Бошковић. Њихова књижевна дела ће бити објављена у „Олимпијском кладенцу“, а ту прилику ће имати још 15 изабраних аутора.

– Овогодишњи конкурс је веома значајан јер је протекао у

Видак Масловарић

знаку короне што је многе књижевнике мотивисало да се више ангажују у писању и изразе своје емоције и зато овај Литерарни конкурс има посебан допринос активном старењу – рекао је председник жирија, књижевник и члан Управног одбора Удружења књижевника Србије Видак Масловарић. Он је додао да су ове године и тематика и облици изражавања били веома различити, те да се писало о љубави, патњи, родољубљу и посветама, све од путописа до афоризама.

Ј. Томић

„ДОРЂОЛИЈАДА” И ОПШТИНА СТАРИ ГРАД ПОТПИСАЛЕ СПОРАЗУМ О САРАДЊИ

Брига о старима на вишем нивоу

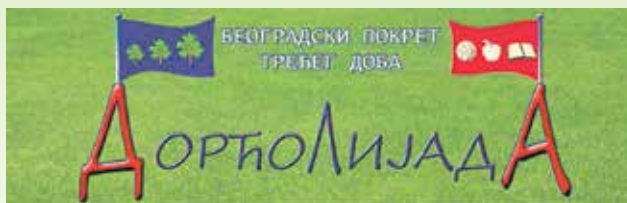
Градска општина Стари град и Београдски покрет трећег доба „Дорђолијада” потписали су споразум о сарадњи и заједничком деловању. Споразум су потписали председник општине Стари град Радослав Марјановић и председник Београдског покрета трећег доба (БПТД) „Дорђолијада”, Душан Максимовић.

Циљ овог споразума јесте унапређење услова за учешће локалних удружења ове општине која се баве питањима старих (Општинско удружење пензионера Старог града, Црвени крст Стари град, БПТД „Дорђолијада”, Друштво за бригу о старим лицима и Удружење пензионера Старог града) у процесу развоја иновативних програма и услуга намењених старијим суграђанима преко програма „Сениор центар”.

Приоритет овог програма јесте јачање међусобне сарадње, бољег информисања и већег обухвата сениорске популације на територији Градске општине Стари град.

Приликом потписивања споразума председник општине Стари град Радослав Марјановић истакао је да споразум на најбољи могући начин дефинише одно-

се удружења са локалном самоуправом, као и да представља основ за сарадњу са градским и републичким институцијама. Он је, између осталог, рекао и да ће програм Сениор центра омогућити свим пензионерима да се на једном месту информишу о свим програмима и активностима,

али и о правима која могу остварити на нивоу града или Републике.

Најавио је да ће у оквиру Сениор центра радити и Волонтерски центар, који ће бити на услузи најстаријима читаве године.

Помоћница председника општине Стари град задужена за социјална питања, Марија Марков, рекла је да је Веће општине Стари град усвојило одлуку о оснивању програма „Сениор центар” што даје темеље да општина подржи постојеће

програме сваког удружења, али и да организује нове програме и услуге у локалној заједници, а све у циљу међугенерациске солидарности и сарадње.

– Са представницима општине детаљније смо разматрали области активности Београдског покрета трећег доба „Дорђолијада” намењене трећем добу и заједничким будућим активностима у области спортске рекреације, здравља и културе трећег доба, као и области информисања. Дошло се и до значајних заједничких идеја о потреби започињања низа програма од интереса за наше старије суграђане. Удружење „Дорђолијада”, кроз потписан Споразум о сарадњи са општином Стари град, учествоваће у припреми програма „Сениор центар” који ће обухватити и покренути низ значајних активности – рекао је председник БПТД „Дорђолијада”, Душан Максимовић.

Сва мишљења, сугестије и предлози за програмски садржај активности будућег Сениор центра су добродошли и грађани их могу упутити на адресу dorcolijada@gmail.com.

Г. О.

АЛЕКСАНДАР ДИМИТРИЈЕВИЋ, ВЕЛЕМАЈСТОР ГРАВУРЕ И БАКРОРЕЗА

Занат и(или) уметност

Ових дана смо били у посети код Александра Димитријевића, гравера уметничких и употребних предмета, који је у пензији од 2008. године. У његовом стану у београдском насељу Вождовац провели смо у интересантном разговору једно пријатно поподне.

Питали смо га на почетку да нам опише пут који је прошао од дечака из градића крај Дунава до најбољег гравера у региону.

– Рођен сам 1948. године у Кладову, где сам највећи део детињства провео на Дунаву гледајући

аласе и маштајући да једног дана постанем капетан брода, попут старијег брата. Међутим, рано сам остао без родитеља, па је бригу о мени преузео стриц и тако ме је пут одвео у Београд на даље школовање. У средњој Графичкој школи су приметили мој таленат за цртање, тако да сам до краја школовања био стипендиста Завода за израду новчаница и кованог новца – Топчидер. По завршетку школовања запослио сам се у Заводу, где сам до пензије радио на радном месту специјалисте за израду алата за дубоку штампу – израда оригиналног реза. Током радног века бавио сам се гравуром и бакрорезом на свим племенитим металима. Најве-

ће задовољство ми је представљао рад на гравури портрета и текстова на скоро свим апоенима новчаница које су биле у оптицају, као и на поштанским маркама.

На неким новчаницама смо видели и Ваше име...

– Јесте, био сам потписан као СЦ, што је представљало особу која је радила гравуру. Не могу вам описати колико сам био поносан када је прва новчаница са мојим именом била одштампана. Рад на изради једног апоена трајао је шест месеци до годину дана и укључивао тимски рад свих уметника у уметничком студију, након чега се могло отпочети са штампањем новчаница.

Када се Ваш занат претворио у уметност?

– У слободно време сам радио бакрорез, дрворез, дуборез, гравуру на племенитим металима, укључују-

ћи и прављење накита. На ловачком оружју сам радио гравуру на металним деловима, а рељефе на кундаку. За све ове радове сам самостално креирао идејна и линијска решења, тако да сам могао да размахнем и уметнички део своје личности. У оквиру овог хобија настале су многобројне репродукције слика чувених светских сликара као што су Рубенс, Милер, Рембрант, Вермер итд.

Која је разлика између бакрореза и гравуре?

– Бакрорез је најстарија графичка техника дубоке штампе. Он подразумева гравирање линија на бакарној плочи, где се по завршетку гравуре ваде отисци путем пресе. А гравура је техника којом се урезују фигуре, слова, монограми у сребру, злату, дрвету, другим металима.

Да ли сте по одласку у пензију наставили да се бавите својим хобијем и да ли уопште уметник може да оде у пензију?

– Одласком у пензију створио сам простор за рад на сопственим пројектима. Стекли су се услови за рад на уникатним делима којима сам могао у потпуности да се посветим. Један бакрорез је чекао дуги низ година на завршетак, тако да управо ових дана планирам да финализујем гравуру и извадим први отисак. Дубоку интимну срећу сам доживео радећи на рестаурацији корица за Јеванђеље за цркву Светог Ђорђа на Бановом брду. За овај рад добио сам благослов старешине цркве оца Часлава и тадашњег пароха оца Ненада. Том приликом сам у месингу урадио барелеф икону Васкрса, иконе јеванђелиста Матеје, Марка, Луке и Јована, као и икону распећа Исуса Христа која је по завршетку позлаћена. Овај рад је уникатан и непоновљив. Жеља ми је да по завршетку репродукције на којој тренутно радим направим самосталну изложбу у Београду и у свом родном граду Кладову.

Да ли се са новим технологијама мења ручни рад?

– Постоје машине које раде гравуру, али ни једна не може да замени ручни рад и, самим тим, са таквом технологијом не постоје уникати. Данашња технологија располаже пантографом, разним ласерима и ЦНЦ машинама које не задовољавају критеријуме ручне гравуре.

Јесте ли тајне заната успели да пренесете на млађе?

– Да, током радног века добио сам задатак да будем ментор за двоје ученика. Један од тих ђака била је моја ћерка која је била врло успешна у томе, међутим, потреба за новим технологијама то знање је морала да пренесе у дигитални свет.

Лидија Цветиновић

Породично благо

Најстарија и најпознатија граверско-печаторезачка радња „Жиг“ у Београду, која је почела да ради 1929. године, била је радња Александровог стрица Живојина Димитријевића. У тој радњи су урађене многе важне граверске услуге као што су: прва значка за Титову штафету, прелазни пехар маршала Тита који се додељивао најбољем фудбалском тиму, суви жигови за банке и поште, разно ордење, све флаш уметничке гравуре, као и алати за златотиск итд. Имајући у виду да је Александар рано остао без родитеља, стриц Живојин је преузео бригу о његовом школовању, а огромно додатно искуство у радњи му је помогло да постане (и остане) најбољи ручни гравер и бакрорезац на овим просторима, и шире.

ПОДРШКА НАЈМЛАЂИХ НАЈСТАРИЈИМА

Баке и деке, мислимо на вас

Много пута смо писали о значају међугенерациске солидарности и подршке, наглашавајући колико је та сарадња важна, колико је битно прожимање младости и искуства јер свака генерација има своје место и улогу.

Добрих примера који промовишу такав став има свуда око нас а један од важних јесте и указивање пажње старијима у овом тренутку нужне изолованости због актуелне епидемије, а уочи новогодишњих и божићних празника када би најближи требало да су традиционално на окупу. Управо то, на свој начин, урадили су малишани Предшколске установе „Прво другарство“ из београдског насеља Батајница, упутивши празничне честитке бакама и декама који се налазе у геронтолошким центрима у неколико градова Србије.

– Трудимо се да код деце развијемо и негујемо љубав и поштовање према старијима, као и потребу да о њима брину увек. Старијима много дугујемо и посебно је важно да у овом тешком тренутку у борби са вирусом, када је усамљеност све већа и када ни њихови најмилији не могу да их посете, будемо уз њих. Желели смо да им

нашим новогодишњим честиткама улепшамо празнике, угрејемо срца, измамимо покоји осмех и радост. Око сто малишана из нашег вртића нацртало је новогодишње честитке, које смо послали геронтолошким центрима у више градова Србије, уз песму која говори колико нам старије генераци-

је значе и колико смо захвални на свему што су нас научили – објашњава Марија Ћосовић, васпитачица из „Првог другарства“.

Писма су послата 18. децембра на адресе геронтолошких центара у Београду, Новом Саду, Зрењанину, Суботици, Крагујевцу и Нишу.

Како наводи Марија, током креирања честитки најмлађи су предано цртали и бојили новогодишње украсе и били веома мотивисани и узбуђени што ће неке бар мало улепшати празнике.

Када све ово прође и када се живот врати у нормалу, надамо се да ће девојчице и дечаци

из „Првог другарства“ и баке и деке из ових геронтолошких центара имати прилике да се упознају и пруже подршку једни другима кроз неке друге заједничке активности, и да ће сви да стекну нове – једни мале, а други велике другаре.

В. Кадиф

БАЉЕВАЦ НА ИБРУ

Хумана и у трећем добу

У општинским организацијама пензионера широм Србије спроводе се и поштују све мере заштите од корона вируса, па тако и у „Пензионерцу“ из Баљевца на Ибру.

– Нисмо се састајали, нити дружили и нисмо нигде путовали. Телефон је био наша једина комуникација – наводи Рада Миловановић (на слици) из управе овог удружења пензионера.

Рада је по природи ведра и насмејана пензионерка али, како каже, ови дуги месеци епидемије пуни страхова почели су да је муче.

– Онда сам се окренула себи и свом раду а не размишљању и гледању ТВ-а.

Већ сам обновила и применила у кући многе ибарске, старинске рецепте здраве хране, присетила се великог броја шaljивих народних прича и здравица и написала песме за другу књигу, а мојој унуци и многобројној дечици коју сам однеговала као патронажна сестра исплела вунене чарапе да се чувају од прехладе. С великом радошћу окренула сам се свему томе а све бојажљиве мисли су саме нестале – каже она.

Не може се избројати број ручно рађених поклона за новорођене бебе у Баљевцу и околини, као ни број других видова пажње које ова хумана пензионер-

ка годинама чини, а посебно сада усред епидемије корона вируса.

– Више не мислим на корону и осећам се као да ћу да полетим. Ето, ја овако, драги моји пензионери. И другима поручујем: будите као сунце које може свакога да огреје – вели ова срчана пензионерка из Баљевца.

М. Јаснић

Лесковац: суфинансирање пројеката из области социјалне заштите

Удружењима из области социјалне заштите са подручја Јабланичког управног округа која су стекла право суфинансирања из буџета града Лесковца, почетком децембра исплаћена је последња рата у износу од 11,09 милиона динара.

У мају 2020. године надлежна комисија је одобрила 50 пројеката којима су конкурисала 24 удружења са овог подручја. Том приликом одобрена су средства у износу од 31 милион динара.

И током 2021. године локална самоуправа Лесковца ће суфинансирати овакве пројекте са највероватније увећаним средствима а након усвајања буџета града за наредну годину.

Т. С.

Креативна Куршумлија спаја генерације

Пре годину дана окупили су се предузимљиви мештани Куршумлије и околине, од омладине до трећег доба, и основали огранак Етно уметничког клуба „Черевски“. На годишњицу свог рада у заједници са „Черевским“ „Креативна Куршумлија“ је прерасла у званично удружење регистровано у АПР-у.

Управном тиму овог удружења прикључили су се и нови креативци чији је мото стварање амбијента за напреднију и богатију Куршумлију кроз радионице на тему заштите и неговања традиције, културног и уметничког изражавања, радионицу гастро културе, заштиту природе и подизање еколошке свести и радионицу за живот у природи и од природе, која ће радити на унапређењу развоја руралног туризма, посебно едукујући младе али и пензионере у селима Топлице да се баве дифузним туризмом.

Учеснице хуманитарног базара

– Наше удружење жели да направи мост међугенерациске сарадње са свим осталим удружењима и организацијама у Куршумлији и да буде спона за сарадњу и са другим удружењима у земљи, а пре свега са оним из Топлице и Рашке, као

старом постојбином Немањина. Посебно желимо да ширимо пријатељство и сарадњу са општинском организацијом пензионера у нашем граду. Има пензионера који добро познају српске обичаје и традицију, и они нам могу бити од изузет-

ног значаја за истраживање и презентацију топлічке културе – наводи млади Василије Савић, заменик председника „Креативне Куршумлије“.

Због епидемије корона вируса „Креативна Куршумлија“ овог децембра није одржала новогодишњи базар, али су вредне чланице удружења учествовале на хуманитарном базару и дале свој допринос прикупљању новчаних средстава за лечење деце од ретких болести у иностранству. Новчана средства прикупљена од продаје прелепих рукотворина пензионерке Стамене Тане Милосављевић, од сувенира и топлічких гастро производа које су изнеле на овај базар, као и многи други Куршумљани великог срца, пробудили су савест код многих да се за здравље најмлађих може и мора борити.

М. Јаснић

ТРСТЕНИК: БОРБА ПРОТИВ НАСИЉА НАД ЖЕНАМА

Благи пораст пријављених случајева

Поводом Међународног дана борбе против насиља над женама – 25. новембра, Центар за социјални рад Трстеник је саопштио да је у овој години, само у периоду од јануара до октобра 2020, пријављено укупно 111 случајева насиља у породици, што је благи пораст у односу на претходни период. По оцени Центра, повећање броја пријављених случајева је пре свега резултат свеобухватнијег и континуираног реаговања. Наиме, грађани су постали знатно осетљивији на ову појаву. У садашњем времену, насиље над женама и уопште насиље у породици се не негира и не минимизира, па се стога чешће пријављује и реагује.

– С тим у вези, Центар за социјални рад у Трстенику једном недељно, почев од 25. септембра 2020. године, организује радионице у оквиру саветодавно-терапијских и социјално-едукативних услуга чији је циљ подршка и оснаживање жена жртава насиља у породици. Закон о спречавању насиља у породици предвидео је формирање Гру-

пе за координацију и сарадњу на општинском нивоу чија је улога да се активно бави проблемом насиља у породици и да пажљиво разматра сваки пријављени случај. У том смислу, истичемо добру сарадњу са институцијама на локалном нивоу, полицијом, судом, тужилаштвом, службом за пружање бесплатне правне помоћи, домом здравља... – каже Драгојло Минић, директор Центра за социјални рад у Трстенику. Он додаје да посебну пажњу треба посветити заштити жена на селу, жена са инвалидитетом и Ромкиња, као и развоју услуга у заједници, како би се жртвама насиља пружили сви видови подршке, као и помоћи за њихово осамостаљивање.

Д. Ивановић

ГОДИНА ЗА ЗАБОРАВ, 2020.

Опсада апотека

За ковид 19 још нема лека, па преостаје да се ослонимо на сопствени имунитет, уз суплементе који не лече али јачају организам и подижу отпорност

Ко има дуже памћење, сетиће се периода осамдесетих и деведесетих година, непрегледних редова пред продавницама и несташица шећера, уља, кафе или бесконачног чекања за бензин. А да не помињемо ону 1993. кад није било баш ничега.

Сада, после толико деценија поново редови, али околности потпуно другачије. Стрпљиво стајање испред супермаркета и улазак у ограниченом броју представља део противепидемијских мера да се не ствара гужва, а рафови унутра су крцати. Време изобиља, када би се гледала понуда, док је потрошачка прича већ другачија, али нећемо сада о томе.

Чињеница је да проблеми са снабдевањем припадају прошлости. И како изгледа, готово једино место где се сусрећемо са озбиљним несташицама сада су апотеке. Пролетос, кад смо тек почели да схватамо шта нас је снашло са епидемијом, било је тешкоћа у набавкама маски и средстава за дезинфекцију и хигијену, али с временом се то регулисало.

Оно што је ново у потражњи јесу – суплементи. Увек је било људи који педантно воде рачуна о свом здрављу и дијети и редовно узимају додатке исхране, али протеклих месеци потрошња је упадљиво порасла до неслућених размера.

Витамини, минерали, магнезијум, селен, цинк... Тешко ћете више наћи кућу у којој нема пристојних залиха суплемената за јачање отпорности организма. Не треба се чудити – у времену кад постоји реална бојазан од болести, а правог лека нема већ само мере предострожности, природна је потреба за било чим што помаже здрављу.

Али и уза сва та сазнања звучи готово нестварно да се иде из апотеке у апотеку у трагању за витамином Д. Несташица. Како је и зашто овај витамин одједном постао толико тражен. И није то нешто што се дешава само сада и овде.

У Британији лекари су упутили апел грађанима: „Не купујте више него што је потребно да би било довољно за све!”

Витамин сунца. Ствар природе. Све је усклађено, дешава се једноставно, потребно је само излагање сунчевим зрацима и витамин даље ради своје. Јача имунитет и тиме у одређеној мери штити организам од болести. Тако је у нормалним условима, када додаци нису потребни, не рачунајући осетљиве категорије – бебе, труднице или старије особе које не излазе.

У међувремену све је добило нову димензију. У жиху интересовања широке популације и медија витамин Д доспео је због извесних стручних мишљења да помаже код превенције или третмана короне.

Није доказано да штити од ковида 19, то гледиште није добило потврду релевантних судова, без неопходних даљих истраживања. Међутим, позната својства овог витамина чине га важним управо у доба епидемије. То се пре свега односи на антиинфламаторни ефекат. Захваљујући заштити имунитета, спречава запаљенске процесе и развијање болести.

Оно што је индикативно, запажено је да су особе са дефицитом витамина Д у већем ризику да се заразе вирусом. Веза између ниског нивоа витамина и тежих облика ковида испитана је, између осталог, у скоро-

шњој студији (објављена у октобру у часопису „Исхрана, превенција и здравље“) која је показала да су особе оболеле од ковида имале у 82 одсто случајева недостатак витамина, док је двоструко мање изражен дефицит код оних који нису оболели.

Од општих података о витамину Д који је одједном постао толико хваљен и тражен, треба знати да је изузетно важан за опште здравље, за кости, зубе, мишиће и кључан за имунитет. Код деце дефицит доводи до деформитета и рахитиса, а код одраслих до слабљења костију (остеомалација).

Наша кожа ствара витамин Д када је изложена сунцу. Зато би људи у северној хемисфери требало у зимским месецима, од октобра до марта, да узимају овај витамин дневно у дози од 10 микрограма. Ово

је просечна доза, док друге количине не би требало узимати без консултације са лекаром, а посебно би било опасно гутати прекомерне дозе јер у комбинацији са другим препаратима може доћи до штетних последица.

И пре пандемије препорука за витамин Д се односила на особе које због болести или старости већину времена проводе у затвореном простору, али у новонасталим условима заразе, и још у зимском периоду, може сваком да користи да допуни

потребну количину витамина. У исхрани витамина Д највише има у црвеном месу, масној риби, џигерици, жуманцету.

Упркос свему описаном, има доста мишљења која ће се зауставити на претходној, последњој реченици као заправо првој. Дакле, никакви додаци, таблете, капсуле, капи, само здрава, нормална избалансирана исхрана. И не само када је реч о фамозном витамину Д, него генерално о суплементима.

Кад гледамо свеобухватно, то је вероватно сушта истина. Мада, питање је колико је и храна коју једемо здрава, а затим да ли имамо могућности за све што је потребно да наш организам буде добро снабдевен. У храни уживамо. На пилуле, као наметнуту потребу, зажмуримо и прогутамо.

Д. Драгић

Стари и Кина

У оквиру новог петогодишњег плана је и препорука о промени услова за завршетак радног века

За разлику од остатка света, пандемија ковида 19 која је зачета у Кини тамо више није главна тема: зараза је обуздана са, с обзиром на број становника (1,4 милијарде), скромним учинком: укупно 87.000 заражених и нешто мање од 5.000 подлеглих. Поређења ради, главни кинески економски (и политички) ривал, САД, са скоро четири пута мање становника, евидентира 17,5 милиона заражених и више од 300.000 смртних случајева.

Главна тема је економија: према најновијим подацима ММФ-а, Кина ће ове године бити једина велика привреда која ће остварити раст свог БДП-а. Најмањи додуше у последње три деценије – само 1,9 одсто – али с прогнозом да ће се у години која долази стићи до убрзања до 8,2 одсто.

Кинеска мешовита економија, у којој коегзистирају социјализам и капитализам, усмерава се петогодишњим плановима. Скица оног за период 2001–2005, која је објављена почетком новембра, пажњу је привукла и због наговештаја нечега

што се у минулим плановима није помињало: промена у пензијском систему.

Реч је заправо о препорукама да се „помери доба за пензионисање“, што је, како преносе светски медији, изазвало узнемирење, па и жестоке реакције на друштвеној мрежи Веибо, што је тамошњи пандан Твитеру, на којој је објављено „на десетине хиљада љутитих коментара“, како је пренето на порталу Ал Џазире.

Осетљива тема

Очигледно је, дакле, да је реч о осетљивој теми, што објашњава и опрез кинеских власти које ову меру у јавност пуштају у малим дозама: детаљи о могућим променама биће објављени тек у марту идуће године.

Разлог за ову деликатност је по свему судећи у чињеници да доба за престанак активног радног века у Кини није мењано у последње четири деценије: 60 година за мушкарце и 50 година за жене које раде у индустрији, односно 55 за жене запослене у администрацији. Реч је о онима који раде у државном сектору и квалификују се за пензију из државног пензијског фонда.

Предстојећа реформа биће, како се наглашава, примењена „постепено и флексибилно“. Судећи по подацима које је изнела Кинеска академија за

друштвене науке, реформа је неизбежна с обзиром на процене да ће главни пензијски фонд до 2027. прво нарасти до седам милиона јуана (један билион долара), а да ће потом почети да се смањује, и до 2035. сасвим испразни.

Разлог за то је предвиђено повећање корисника: број оних који ће имати 60 и више година до 2050. достићи ће 487 милиона, према 254 милиона колико их је било крајем 2019. То значи да ће у овом периоду 60. рођендан прославити више од 200 милиона Кинеза, што ће за резултат, ако се ништа не промени у пензијском систему, имати претежак финансијски терет.

Пратећа последица ће бити и промена односа радно активних и пензионера: док сада једног пензионера својим доприносима издржава око петоро запослених, тај однос ће до 2035. бити три према један.

Изједначавање мушкараца и жена

Стари, дакле, и Кина. Реформа слична овој у најави покушана је иначе 2012. године – план је био да се рокови за одлазак у пензију постепено померају током периода од осам година – али се од промена одустало.

Елементи поменути „постепени и флексибилности“ још

нису сасвим прецизирани, али су у оптицају неке идеје по којима би у систем био уграђен елемент доброволности: да се, за почетак, онима чија су умећа на тржишту радне снаге тражена омогући да наставе да раде ако то желе, док би за остале померање доба за престанак радног века било у неколико корака.

На октобарском пленуму Комунистичке партије Кине предлог за пензијску реформу прихваћен је иначе једногласно, што упућује да овога пута постоји политичка решеност да се промене спроведу. Оне би у овој области Кину приближиле остатку света.

У оптицају је иначе неколико варијанти реформе: по једној, први корак би био да се изједначи број година за престанак радног века жена и мушкараца, а да се потом међаш за пензионисање подигне. Друга опција је да се број година за одлазак у пензију подиже одвојено, а да се на крају, једним потезом, доба за мушко и женско пензионисање уједначи.

Као циљно доба помиње се 65 година, што значи да би се у Кини у пензију и даље одлазило раније него у многим западним земљама, где се као нови стандард полако утврђује 67 година као услов за престанак радног века.

М. Бекин

ОПШТИНСКА ОРГАНИЗАЦИЈА ИНВАЛИДА РАДА И ПЕНЗИОНЕРА ПИРОТ

Посебна пажња најстаријима

У Општинској организацији инвалида рада и пензионера у Пироту и 3. децембра, на Међународни дан особа са инвалидитетом, атмосфера радна, уз строге мере предострожности због корона вируса.

Без „Гласа“ као у карантину

У удружењу инвалида рада и пензионера у Пироту затекли смо Петровку Тошић (70), која је дошла по свој примерак „Гласа осигураника“.

– Пратим редовно дневне новине, али без „Гласа осигураника“ не могу. Читам га од одласка у пензију, од 2000. Те новине су за мене и све пензионере нешто посебно. Нарочито волим да читам о правима нас пензионера и о раду пензионерских удружења у Србији, али га читам, како кажу – од А до Ш. Најпре прочитам прилоге из Пирота, а успешно решавам и укрштеницу. Верујте ми, оних 5-6 месеци док лист није излазио, осећала сам се теже него у карантину – поручила је Петровка.

Са председником организације, Чаславом Костићем, и Милицом Петровић, благајницом, разговарамо о обележавању празника и о обезбеђивању и припреми пакета који ће, баш поводом њиховог дана, бити уручени најстаријим и

Петровка Тошић и Часлав Костић

тежим инвалидима рада. Биће додељено тринаест пакета са сухомеснатим производима, качкаваљем, медом и средствима за хигијену у вредности од по 2.000 динара.

Из познатих разлога, ове године изостало је дружење са пензионерима инвалидима рада, а пакети ће бити достављени на кућну адресу.

– За пензионере и није толико битан садржај пакета колико сама пажња. Уосталом, настојимо да будемо увек у контакту, макар телефоном, да се нико не би осећао заборављеним – каже председник Костић.

Све ово говори о истрајности челника овог удружења у намери да се спроведе све оно што је Извршни одбор Општинске организације и одлучио.

С. Панакијевски

НОУП НОВИ БЕЧЕЈ УРУЧИО СОЛИДАРНУ ПОМОЋ ФОНДА ПИО

Пакете добили сви који су конкурисали

Ново општинско удружење пензионера (НОУП) Нови Бечеј завршило је расподелу солидарне помоћи из средстава намењених за друштвени стандард корисника пензија РФ ПИО.

– Поштујући одредбе Правилника о друштвеном стандарду корисника пензија РФ ПИО, спровели смо конкурс и расподелили пакете помоћи корисницима чија пензија не прелази 15.113 динара. Нашем удружењу за ту намену је опредељено 83.382 динара. Солидарну помоћ Фонда добила су 52 пензионера из наше општине, односно сви који су конкурисали и испунили предвиђене услове, а вредност једног пакета износила је 1.600 динара – известила нас је

Марина Милојевић преузима солидарну помоћ од Василке Лукић

Љубица Пескар, председница Новог општинског удружења пензионера Нови Бечеј.

Расподела је обављена у Дому пензионера Нови Бечеј уз помоћ активиста овог удружења.

НОУП Нови Бечеј је ове јесени успешно организовао и спортско такмичење у оквиру удружења, каже Љубица Пескар.

Такмичење је окупило четири екипе (две из Новог Бечеја и две из Новог Милошева) које су се, уз поштовање свих прописаних мера здравствене заштите, надметале у пикаду, viseћој кугли и бацању плочице. Победницима су додељене захвалнице и дипломе.

М. Мектеровић

УДРУЖЕЊЕ ПЕНЗИОНЕРА РАКОВИЦА

Четврт века исти председник

Зоран Јевтић

Удружење пензионера Раковица броји више од девет хиљада чланова, од 27.000 колико их живи у овој београдској општини. Оно што их издваја од других удружења, између осталог, јесте и времешни председник Зоран Јевтић (82), један од најстаријих челника, не само у Београду, са стажом од 24 године на овој одговорној функцији. Занимљиво је истаћи да Јевтић овај посао обавља у својству волонтера, без динара надокнаде.

– Осим бројних активности на социјалном и хуманитарном збрињавању чланова, једни смо од ретких који своје обавезе редовно подмирују и немамо потраживања од других – каже с поносом Јевтић уз опаску да је дошло време да се повуче и уступи место неком млађем.

Наш саговорник, осведочени хуманиста, за свој дугогодишњи предани рад пре три године награђен је Октобарском плакетом општине Раковица.

Жали што није успео да реши вишегодишњи проблем недостатка одговарајућег простора за рад раковичких пензионера. Све активности се одвијају у просторији коју деле са секретаром Месне заједнице Лабудово брдо, тако да су временски ограничени и странке имају два пута недељно по три сата. Због тога председник Јевтић највећи део посла обавља од куће и увек је доступан чланству. **М. А.**

Солидарност на првом месту

Према речима Славка Шућуровића, председника Градског удружења пензионера (ГУП) Зрењанин, ово удружење је планирало низ манифестација и активности за ову годину, у склопу редовних послова а и као најаву прославе јубилеја, 75 година постојања ГУП Зрењанин 2021. године. Међутим, епидемиолошка ситуација омила их је у остваривању тих планова.

– Испоштовали смо све прописане мере заштите од корона вируса, чак су се наши активисти млађи од 65 година у марту укључили у дистрибуцију пакета помоћи преко Црвеног крста које је локална самоуправа донирала пензионерима – прича Шућуровић.

Због епидемиолошке ситуације нису одржали Мини олимпијаду у организацији Покрета трећег доба, али су успели да у септембру одрже два општинска спортска такмичења у кругу дворишта ГУП-а и у својим просторијама. Учествовало је осам екипа које су се надметале у пикаду, бацању металне плочице и висећој кугли

Славко Шућуровић, председник Градског удружења пензионера Зрењанин

– Ове године смо успели да укњижимо власништво одмаралишта у Врњачкој Бањи. У Зрењанину смо, у договору са Спортским центром „Партизан“, резервисали део њиховог простора где наши чланови могу да вежбају и да се друже. Ту смо предвидели и међугенерациска дружења (са унуцима...). Организовали смо и две ликовне колоније у просторијама удружења. Са подручја општине Зрењанин 230 пензионе-

ра је остварило право на рехабилитацију о трошку Фонда ПИО – набраја Славко Шућуровић активности које је ГУП Зрењанин, између осталих, реализовао у току пандемије корона вируса.

Ово удружење је до 4. децембра спровело и конкурс и расподелу солидарне помоћи корисницима пензија поступајући по одредбама Правилника о друштвеном стандарду корисника пензија РФ ПИО. Градском удружењу пензионера Зрењанин за ту намену је припало 359.112 динара. Услов из конкурса испунило је 248 пензионера, а додељено је 230 пакета солидарне помоћи појединачне вредности 1.560 динара. Руководство Удружења је одлучило да из својих средстава поклони још 18 пакета, па су сви који су испунили услове добили пакете. Расподела пакета је организована преко активиста из месних организација ГУП. Они су супермаркетима у близини пребивалишта оних који су остварили ово право проследили њихов списак, па су ту преузели свој пакет.

М. Мектеровић

УДРУЖЕЊЕ ПЕНЗИОНЕРА СВРЉИГ

Пакети за најсиромашније

За 216 пензионера сврљшког краја чија су примања нижа од 15.113,01 динар обезбеђени су прехранбено-хигијенски пакети. Средства за набавку пакета у износу од 252.802,55 динара добијена су од Фонда ПИО, каже Славиша Матејић, председник Удружења пензионера Сврљиг.

– У сарадњи са председницима месних организација пензионера на сеоском и градском подручју, направили смо спискове најугроженијих. Рок који је дао ПИО фонд је био кратак, али смо посао завршили на време – објашњава Славиша Матејић. Такође, и комисија је професионално одрадила свој посао. Пакете су углавном добили пољопривредни и породични пензионери. Највише пакета – 159 подељено је на сеоском подручју, а 57 пензионерима у граду. Значајну помоћ приликом превоза и поделе пакета пружила је локална самоуправа. Иначе, од 4.500 пензионера у сврљшкој општини око 1.500 прима пензијски чек са мање од 15.000 динара, каже Матејић.

О трошку Фонда ПИО право на рекреативни одмор добило је 56 пензионера који су се најчешће определили за: Сокобању, затим Нишку, Врњачку, Врањску и Сијаринску бању. Због корона вируса већи број корисника је одложио путовање, али се надају да ће овогодишњи одмор моћи да користе наредне године.

С. Ђорђевић

УДРУЖЕЊЕ ПЕНЗИОНЕРА ЗВЕЗДАРА У скућеном простору

У Удружењу пензионера београдске општине Звездара у току је евидентирање чланова са најнижим пензијама којима ће бити додељени пакети солидарне помоћи. За ову намену Удружење је од Фонда ПИО добило 476.000 динара, а средства ће бити искоришћена за набавку 170 пакета са кућном хемијом и животним намирницама, појединачне вредности око 2.500 динара.

Мирјана Товиловић

Посредством Фонда ПИО ове године је право на бесплатно бањско лечење остварило 615 најстаријих становника Звездаре. Као већина удружења, и пензионери са Звездаре живе и раде у скућеном простору. Како нам је рекла председница, Мирјана Товиловић, на располагању имају малу канцеларију и клуб површине око 30 квадрата.

– Нико нас не финансира и сналазимо се и довијамо како знамо и умемо. Нешто прибавимо од клуба, нешто од чланарине, и то користимо за најнужније радове на просторијама које су дотрајале, прокишњавају и неподесне су за рад Удружења које броји 1.700 чланова – каже председница Товиловић, која велику помоћ има од секретарице, Цице Пумпаловић.

М. А.

Са једног од прошлогодишњих излета

МИРИЈЕВО

Ускоро под новим кровом

Удружење пензионера у београдском насељу Миријево основано је почетком 2016. године и има око 700 чланова. Због потребе за већим простором, чланови овог удружења су одлучили да својим средствима и уз помоћ бројних донација, реновирају просторију на новој локацији, у улици Витезова Карађорђевој звезди, површине седамдесет квадратних метара.

По речима председника Удружења, Душана Матића, радови се одвијају по плану и већ на пролеће би требало да се пресеље у нове просторије где ће пензионери моћи да играју шах, доминe, карте, да прочитају дневну штампу, попију кафу, чај...

На последњој седници руководства миријевских пензионера сумирани су резултати досадашњих активности и одлучено је да се назив удружења промени у „Треће доба“.

У последње три године удружење је реализовало бројне активности, што је ове године изостало због епидемије корона вируса. Ипак, Миријевци се надају да ће зацртани програми за 2020. бити остварени у 2021. години. **М. Т.**

ГОИР ШАБАЦ

Економско оснаживање чланица

Схватајући висок степен економске угрожености, као и њихову потребу за зарадом, за чланице Градске организације инвалида рада (ГОИР) Шабац са инвалидским пензијамa од 10.000 до 15.000 динара и за незапослене ОСИ на евиденцији НСЗ, организован је састанак са представницом фирме за женско предузетништво из Панчева. Састанак је одржан у Шапцу у ткачкој радионици „Стари занати“. Представљен је програм израде рукотворина и могућност да одређени број жена код куће израђује предмете (одевне и употребне) и на тај начин оснажи кућни буџет. Ово је био део активности поводом Међународног дана особа са инвалидитетом. **М. С.**

ЛЕСКОВАЦ

Основано Спортско друштво „Пензионер“

Лесковачко Удружење пензионера недавно је формирало Спортско друштво „Пензионер“. У састав овог друштва улазе све досадашње спортске секције, а и оне које ће тек бити основане. Након реновирања Дома пензионера, у центру града, спортисти овог лесковачког удружења окупљаће се у сутерену зграде чији је простор идеалан за тренинге дворанских спортова.

Међу првима новоформираном спортском друштву приступио је ШК „Пензионер“ из Лесковца. Налет пандемије корона вируса одложио је предвиђене шаховске турнире „до даљњег“ а највероватније до 8. марта следеће године.

На челу овог клуба је Слободан Филиповић, велики познаваца шаха и организатор свих досадашњих турнира, који су претходних неколико година редовно одржавани, а све ради популаризације шаха у Лесковцу и због дружења међу старијима. **Т. С.**

КИКИНДА

Информативни пано

Градско удружење пензионера у Кикинди увело је почетком марта 2020. године рекламни пано који је постављен на прозору Дома пензионера (на слици). Сажети подаци упућују заинтересоване да понедељком, средом и петком од 9 до 12 сати у канцеларијама Удружења могу да добију више информација од стручних служби.

На овакав начин придобијен је знатан број нових чланова који на основу тог путоказа користе услуге Градског удружења пензионера. Најбројније су у вези са снабдевањем гревом, намириницама и другим потрепштинама на кредит, организовањем друштвеног живота људи у трећем добу, као и одржавањем различитих других активности.

У активностима ГУП Кикинда година 2020. биће упамћена и по томе што је у односу на претходна раздобља пријављен највећи број корисника пензије за бесплатни опоравак у бањама. Пријавило се 367 пензионера, а њих 114 је остварило право на ту повластицу. **С. З.**

СМЕДЕРЕВСКА ПАЛАНКА

Пакети за сиромашне пензионере

Општинска организација пензионера Смедеревске Паланке добила је од Фонда ПИО финансијска средства за набавку и испоруку хуманитарних пакета пензионерима чија пензија није виша од 15.113,01 динар. Пензионери са подручја општине Смедеревска Паланка пријавили су се за пакете са основним животним намирницама и средствима за личну хигијену, које је добило њих 449.

Иначе, руководство општинске организације пензионера из града на Јасеници почело је са уписом својих чланова за огрев (угаљ и дрва), за наредну грејну сезону. Пензионери ће огрев моћи да отплаћују на више месечних рата. **Сл. К.**

ГОРЊИ МИЛАНОВАЦ

Солидарна помоћ отишла на село

Удружење пензионера Горњи Милановац од 15. до 30. новембра примало је пријаве за доделу пакета помоћи за пензионере са најнижим примањима, које додељује ПИО фонд.

– Благовремено смо обавестили све месне организације и у свим селима истакли позив за пријаву поделе пакета помоћи. Од Фонда ПИО смо добили 408.104,13 динара и ове године углавном су помоћ искористили пензионери који примају пољопривредне пензије – рекао је Милан Васић, председник Удружења пензионера општине Горњи Милановац.

Овај пут пакете је добило 485 најстаријих суграђана, чија месечна примања не премашују прописани лимит, али и локална самоуправа води рачуна о пензионерима и помаже кад год је могуће.

Подела пакета почела је 14. децембра и требало би да буде завршена до краја године. Председник Васић овим путем пожеleo је свим пензионерима добро здравље, дуг живот и да предстојеће празнике проведу у својим породицама. **Г. О.**

ВРАЊЕ

Прославили Дан инвалида

И поред пандемије, Удружење особа са параплегијом из Врања прославило је Међународни дан ОСИ. Савез параплегичара Србије доставио им је маске и рукавице, уз препоруку окупљања што мањег броја чланова. Град Врање, на челу са градоначелником Слободаном Миленковићем, донирао је средства за дезинфекцију. Слављу је присуствовало само дванаест чланова. Неки од њих седам месеци нису излазили из куће. То им тешко пада, али зато ниједан параплегичар није позитиван.

Министарство за рад, запошљавање, борачка и социјална питања, сектор за бригу о инвалидним особама, финансирао је боравак чланова овог удружења на Власинском језеру. „Уз дружење и закуску, лепо смо се провели“, каже председник Удружења, Срђан Трајковић.

Р. С.

ГРОЦКА

Подељени пакети помоћи

У оквиру акције ПИО Фонда за помоћ најугроженијим пензионерима, Удружењу из Гроцке је опредељено 453.000 динара. За наведени износ спаковали су 400 пакета појединачне вредности око хиљаду динара и већину су већ уручили. Остало је још 50 пакета који треба да стигну на назначене адресе. Хуманитарном акцијом су углавном обухваћени пољопривредни и породични пензионери.

Право да посредством Фонда ПИО путују на бесплатну рехабилитацију у неку од српских бања остварило је 136 пензионера из Гроцке, а конкурисало је њих 700. По структури су највише заступљени старосни и породични пензионери и инвалиди рада. **М. А.**

ПОКЛОН СРПСКОГ НАРОДНОГ ПОЗОРИШТА ЉУБИТЕЉИМА УМЕТНОСТИ

Оперске новогодишње приче

У години када су многе чувене оперске куће отказале целу сезону, Опера Српског народног позоришта нашла је начин да са својом публиком прослави новогодишње празнике. За све љубитеље уметности од 26. до 30. децембра уприличен је богат онлајн програм под називом „Оперске новогодишње приче“.

Недеља је започета концертом из серије са којом је већ упозната оперска публика – „Причама на задату тему: Крцко Орашчић“, пошто је ова композиција синоним за божићне и новогодишње празнике.

Оперске приче настављене су хит представом „Ко је убио Џенис Џоплин“ – у копродукцији Српског народног позоришта и ОПЕНС-а – која је за врло кратко време дошла пре свега до младе новосадске публике.

Следећа у низу приказана је Вердијева „Травијата“, којом је на улазу у 2021, када се обележава 120 година од смрти великог композитора, Опера СНП извела дело којим је 1947. званично и формално основана као засебна уметничка јединица овог позоришта.

Божићни концерт – неке од најпознатијих божићних и новогодишњих песама – изведен је 29. децембра, са солистима и гостима Душаном Свиларем, Невеном

Сцена из опере „Травијата“

Рељин, Татјаном Савати и другим, под диригентском палицом Федора Врточника.

И за крај, спектакуларно, са више локација у граду, уживо, у исто време, оркестар, хор и солисти опере Српског народног позоришта извели су чувену оперску арију „Несун dorma“ уз поруку: „Победићемо!“ Јединствен и до сада никада реализован музички перформанс, током ког су различите групе уметника, на исти знак и у исто време извеле јед-

ну арију, поклон је Опере СНП-а Новом Саду и порука за годину која предстоји.

– Опера Српског народног позоришта није дозволила да музика у потпуности нестане и у тим нашим покушајима да останемо у контакту са публиком научили смо и сами неколико важних ствари. Ми смо уметници и кроз уметност покушавамо да помогнемо људима – рекао је директор Опере СНП-а, Александар Станков. **Г. О.**

СЕДМИ КОНКУРС ЗА НАЈБОЉИ ПУТОПИС СТАРИЈИХ ОСОБА

Драганова награда 2021

Удружење грађана „Снага пријатељства“ – Amity и портал Пензин, седму годину заредом расписују Конкурс за најбољи путопис старијих особа, под називом „Драганова награда“.

Конкурс траје од 1. јануара до 1. марта 2021. године, а најбољи путописни радови биће награђени у пет категорија – најбоља женска и најбоља мушка путописна прича, најбоља прича о путовању по Србији и најбоља прича о путовању у иностранство и најбоља путописна песма.

Аутори који желе да учествују у конкурс, треба да испуне неколико услова: да имају најмање 60 година; у заглављу прве стране потребно је навести којој од пет категорија рад припада; путописни рад може да буде до максимално пет куцаних страна; пожељно је да фронт слова буде Times New Roman, величина слова 12, а уколико је рад писан руком, треба да буде написан читким штампаним словима; аутор/ка може послати

само један путописни рад и – на крају рада је потребно написати податке о аутору/ки: име и презиме, датум рођења, занимање у активном периоду живота, адресу становања, телефон фиксни или мобилни, и-мејл адресу (уколико је имају).

Награђени путописни радови биће објављени у посебној публикацији, а заједно са посебно похваљеним радовима наћи ће се на порталу Penzin.rs и интернет страници Удружења Amity. Из тог разлога учесници конкурса треба да на крају рада назначе да ли су сагласни да се њихов рад и објави, уколико уђе у избор.

Радове треба слати на адресу: Amity, улица Париске комуне 1/12, 11070 Нови Београд, са назнаком „За конкурс“ или електронски на и-мејл адресу: mira@amity-yu.org, такође са назнаком у називу писма „За конкурс“.

Одлуку о избору најбољих путописних радова жири ће саопштити до 1. маја 2021.

године. За ауторе најбољих путописних радова у свих пет категорија и њихове пријатеље у јуну 2021. биће организовано наградно путовање по Србији. Сви учесници овог конкурса биће позвани на књижевне вечери које ће бити организоване током маја и почетком јуна 2021. у неколико градова Србије, на којима ће аутори овогодишњих путописних радова моћи да се представе. Наведене активности реализоваће се у складу са епидемиолошким приликама.

Конкурс „Драганова награда“ пружа својеверстан допринос промоцији активног и достојанственог старења у Србији, а у сарадњи са Удружењем грађана „Снага пријатељства“ – Amity и порталом Пензин, покренула га је Беба Кука, у знак сећања на свог оца Драгана Куку. **Г. О.**

Да ли сте знали ...

– да обичај да се Нова година слави уз ватромет и буку вуче корене из давних времена када се веровало да се ватром и буком терају зли духови и призива срећа? Ватромет је иначе кинески проналазак, а сматра се да се у Кини први пут и користио у сврху прославе Нове године.

– да су се први украси за јелку састојали од сушеног воћа, ораха, колача, јабука? Модерни украси које познајемо данас претечу имају у стакленим куглама које су правиле сиромашне занатлије које нису могле себи да приуште сушено воће и друге послastiце.

– да су прве електричне сијалице за јелку направљене 1882. године, а њихов проналазач био је Едвард Џонсон, помоћник Томаса Едисона? Он је ручно повезао 80 црвених, белих и плавих сијалица у низ и обмотао их око јелке.

– да је пољубац у поноћ стара традиција која води порекло још из старог Рима? Касније су је преузели Немци и Енглези и на њој изградили веровање да пољубац у новогодишњој ноћи доноси срећу и љубав у предстојећој години. Ово веровање се задржало до данас.

– да је плутајућа јелка први пут постављена 1996. године у Рио де Жанеиру и да је од тада омиљени симбол новогодишњих празника у Бразилу? Плутајућа јелка из 2007. године ушла је у Гинисову књигу рекорда као највећа плутајућа јелка на свету висока 85 метара, обасјана са 2,8 милиона микро лампица и 37 км светлећег црева.

– да се за дочек Нове године на Тајмс скверу у Њујорку сваке године окупи око милион људи, како би гледали спуштање кристалне кугле? Још од 1907. године када је у Њујорку забрањен ватромет, тачно у 23.59 почиње једноминутно спуштање кугле која у поноћ удара о тле и тако означава крај старе и почетак нове године.

– да се већина народа придржава неколико сличних новогодишњих правила: темељно чишћење куће пред Нову годину; нема сечења косе или ноктију првих дана у години; нема даривања оштрих предмета али ни сатова; поклањање воћа и бомбона и ношење шарене одеће, посебно црвене?

Новогодишње пахуљице

Парадокс: забрањене су пластичне кесе, а пластичних јелки све више.

Место јелке, муж јој се „накитио“.

Жена и ја смо нашли најјефтинији дочек за Нову 2021. Испред телевизора!

Доста нам је прскалица. Не желимо нигде више да – упрскамо.

Новогодишња песма је одржала само – музичаре.

Душан Старчевић

Зановетање

Полетеће свако коме дате крила.

Усијане главе су и у миру бојење!

Ако хватате на снагу, проблем је у вама.

Све почиње из рачуна.

Истину не треба истеривати.

Ко не зановећа, никоме не смета.

Пеко Лаличић

Кочите главом

Обећавајте ретко и мало, да вас не ухвате у лажи.

Мисао је срце афоризма.

Тишина је за глуве, други чују врисак у њој.

Сумња отвара врата свакој идеологији.

Мудар човек користи кочнице главом а не ногама.

Миљан Деспотовић

Кључаоница

Кад човек остане без речи, онда се не јавља ни на телефон.

Пребирајући по истинама, сведела му се лаж.

Ако ти је срећа намењена, она ће и кроз кључаоницу проћи.

Згодне прилике често буду незгодне неприлике.

Несрећника ударе обе стране мотке.

Бранка Лазић

Ред је ред

Доктори не траже мито. Али, знамо ми шта је ред.

Правда је скупа, али доступна.

Епитаф: Одмах се враћам.

Очи су му гладне. Мораће да иде код офталмолога.

Испао сам сом. И о томе сад ћутим ко риба.

Имао сам пасје поподне. Шетао сам мог Џекија.

Зоран Т. Поповић

Новогодишње жеље

ГЛАСУ ОСИГУРАНИКА: да редовно излази на радост свих пензионера.

ДЕДА МРАЗУ: да нам донесе вакцину против ковид вируса.

СТУДЕНТИМА И ЂАЦИМА: редовну наставу.

КОВИДУ 19: да кажемо, збогом!

ПЕНЗИНЕРИМА: редовне пензије.

ДИНАРУ: да што више ојача.

ЦЕНАМА: да много не скачу од среће.

ДЕЦИ: много среће, радости, играчака, здравља, живот без брига.

Радомир Станојковић

АУТОР: ЈОВИЧИЋ	ПРИГОДНА ЧЕСТИТКА	ГРАД У СЕВЕРН. ДЕЛУ КОЛУМБИЈЕ	ЛЕГУРА ЖИВЕ СА МЕТАЛОМ	ВРСТА СПОРТА	ПОКАЗНА ЗАМЕНИЦА	ЗЕМЉОРАДНИЦИ										
НЕПОКРЕТНИ ДЕО МОТОРА																
ГОРЊИ ДЕО ТЕЛА																
ПРОДУКТ ЕМАНЦИЈЕ																
ОСНОВНИ ЕЛЕМЕНТ ЖИВИХ БИЋА																
СИМБОЛ АЗОТА		ГИМНАСТ. САВЕЗ (СКР.) КРШ, ЛОМ			ОЗНАКА РЕОМИРА СВИРАТИ ОДСЕЧНО											
ИМЕ КАРЕЊИНЕ				СИМБОЛ СИЛИЦИЈУМА МОРАЛ												
НАШ ШАХИСТА, ИВАН						ТАЛАСАСТО										
ЗЛАТО (ФР.)			ФЕНИЧКО СЛОВО ГРАД У САД									НЕХАЈ, НЕБРИГА (МН.)	ОЗНАКА ИТАЛИЈЕ	ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ИСТА СЛОВА	СЛОВО ГРЧКЕ АЗБУКЕ
ВЕЛИКИ УМЕТНИЦИ														СИМБОЛ РЕНИЈУМА ПОРТИР		
ПОТОНУЛО ОСТРВО НА ДУНАВУ								БАШТА ПРАСТАНОВНИЦИ БАЛКАНА								
2021		МУШКО ИМЕ ОСОВИНА (СКР.)								ОЗНАКА ЗА АЛТ КОНЦИ, ВЛАКНА						
ЛУКА У АРАБ. МОРУ				ОКРУГАО, ЈАЈАСТ СКЛАДИШТЕ ОРУЖЈА							НАХРАЊЕН					
РЕКА У БУГАРСКОЈ					УПАЛА У ОКУ ВРСТА АНТИЛОПЕ											
ОЗНАКА НЕМАЧКЕ		НАДРАЖИВАТИ УДАРАЦ ПО ЛИЦУ														
ИНДУСТРИЈСКА ШКОЛА (СКР.)			СЕРВИС МАШИНСКЕ ОПРЕМЕ ТОМБОЛА				ВРСТА МИНЕРАЛА									
ОНО ШТО ЈЕ НАЛЕПЉЕНО						ИСКРЧЕНО МЕСТО У ПУСТИЊИ										
ВРСТА ЕКСПЛОЗИВА																
ГЛАС ОСИГУРАНИКА	ПРИЧА ШАТОБРИЈАНА ФОСФОР															
ОТВОР ЗА ПРОЛАЖЕЊЕ																

РЕШЕЊЕ ИЗ ОВОГ БРОЈА:
 статор, рамена, еманат, ћелија,
 н, гс, р, Ана, си, Немет, ор, тав,
 великани, ре, Ада кале, врт,
 Ратомир, а, Гоа, овалан,
 Осма, иритис, д, иритирање,
 иш, смо, ирит, налеп, амонал,
 Атала, пролаз

ЯНУАР

П	У	С	Ч	П	С	Н
				1	2	3
4	5	6	7	8	9	10
11	12	13	14	15	16	17
18	19	20	21	22	23	24
25	26	27	28	29	30	31

ФЕВРУАР

П	У	С	Ч	П	С	Н
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28

МАРТ

П	У	С	Ч	П	С	Н
1	2	3	4	5	6	7
8	9	10	11	12	13	14
15	16	17	18	19	20	21
22	23	24	25	26	27	28
29	30	31				

АПРИЛ

П	У	С	Ч	П	С	Н
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

МАЙ

П	У	С	Ч	П	С	Н
					1	2
3	4	5	6	7	8	9
10	11	12	13	14	15	16
17	18	19	20	21	22	23
24	25	26	27	28	29	30
31						

ИЮН

П	У	С	Ч	П	С	Н
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

ИЮЛ

П	У	С	Ч	П	С	Н
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

АВГУСТ

П	У	С	Ч	П	С	Н
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23	24	25	26	27	28	29
30	31					

СЕНТЕМБАР

П	У	С	Ч	П	С	Н
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

ОКТОБАР

П	У	С	Ч	П	С	Н
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

НОВЕМБАР

П	У	С	Ч	П	С	Н
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30		

ДЕЦЕМБАР

П	У	С	Ч	П	С	Н
			1	2	3	4
5	6	7	8	9	10	11
12	13	14	15	16	17	18
19	20	21	22	23	24	25
26	27	28	29	30	31	

2021.